

Κύριτσα

ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΑΘΗΝΑ:

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1980

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΤΕΥΧΟΣ 11

Ταχ. Διεύθυνση: Λάμπρος Βλάχος
Αχαρνών 208, Αθήνα Τ.Τ. 821,
τηλ. 8649.476

Συντακτική Έπιτροπή: ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ — ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΓΚΟΥΤΟΣ δικηγόροι
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΙΑΚΚΑΣ γεν. ἀρχίατρος ἐ.ἀ. — ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ συν)ρχης ἐ.ἀ.
ΛΑΜΠΡΟΣ ΒΛΑΧΟΣ ἔκπαιδευτικός.

Ανταποκριτής στὴν Κόνιτσα καὶ τὰ Γιάννινα: ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΓΘΥΜΙΟΥ, Κόνιτσα

Οἱ εὔεργέτες στὴν ἐπαρχία μας

1. Η "Ηπειρος όλόκληρη θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς "Ελληνες σὰ πατρίδα τῶν εὐεργετῶν.

Ἐμεῖς οἱ "Ηπειρῶτες, δίνουμε τὸ πρόσδισμα στὸ Μέτσοβο καὶ τὸ θεωροῦμε πατρίδα τῶν πιὸ σημαντικῶν εὐεργετῶν.

Ωστόσο μπορεῖ νὰ πεῖ κανένας πῶς δὲν ὑπάρχει σχεδὸν χωρὶς στὴν "Ηπειρο μικρὸ ἢ μεγάλο ποὺ νὰ μὴν ἔχει τὸν εὐεργέτη του.

Η, ὃν θέλετε οκλύτερα, ποὺ νὰ μὴν ἔχει δείγματα αὐτῆς τῆς πραγματικὰ γενναίας χειρονομίας καὶ φτωχῶν ἀκόμα ἀνθρώπων, ποὺ ἀφιέρωσαν τὰ ὑπάρχοντά τους, μετὰ τὸ θάνατο στὸ κοινὸ καλό, στὴν κοινὴ ὀφέλεια.

Στὴν Κόνιτσα καὶ τὴν περιοχὴ της, ἡ ἐκδήλωση αὐτή, είναι ἔνα ἀπὸ τὰ κύρια χαρακτηριστικά της.

2. Δὲ θὰ μποῦμε σὲ λεπτομέρειες. Ισως ἀργότερα χρειαστεῖ νὰ γίνει μία μελέτη καταγραφῆς ὅλων τῶν εὐεργετῶν τῆς ἐπαρχίας μας. Κι αὐτὸ θάξιζε τὸν κόπο.

Γιὰ σήμερα περιοριζόμαστε, νὰ ποῦμε γενικότητες.

Ἄπ' τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια κατὰ πᾶσα πιθανότητα τὸ 16ου αἰώνα ὁ Ιωάννης Γκιούρμας ἢ Γκιόρμας ποὺ κατάγονταν ἀπ' τὴ Δεπαλίτσα (Μολυβδοσκέπαστη)

Μέγας Μπάνος τῆς Μικρᾶς Βλαχίας ἀφιέρωσε μεγάλη περιουσία ἀπὸ ἀκίνητα στὴ Ρουμανία, μὲ τὰ εἰσοδήματα τῆς ὁπίας θοηθιοῦνταν τὸ Μοναστήρι τῆς Μολυβδοσκέπαστης.

Κι ἵσως αὐτὸς νάταν ὁ πρῶτος χρονολογικὰ μεγάλος "Ηπειρώτης εὐεργέτης.

Πέρασαν δύο αἰῶνες ἀπὸ τότε, καὶ ξαφνικὰ ἀπ' τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰώνα μέχρι καὶ τὸν 20ὸ αἰώνα παρουσιάζεται ἔνας γαλαξίας ἀπὸ "Ηπειρῶτες εὐεργέτες.

Ξενητεμένοι "Ηπειρῶτες (στὴ Ρωσία, στὴ Ρουμανία, στὴ Πόλη, στὴν Αἴγυπτο, ὄκομα καὶ μέσα στὸν "Ελλαδικὸ χῶρο), ἀφιερώνουν τεράστιες περιουσίες γιὰ κοι-

«Τὰ πλατάνια» τῆς Κόνιτσας ὅπου καὶ ἡ θωρεὰ Παπαδιαμάντη γιὰ τὸ τουριστικὸ περίπτερο.

νωφελῆ ίδρυματα, (σχολεῖα, ἐκκλησίες, νοσοκομεῖα, προίκιση ἀπόρων κοριτσιῶν κλπ.). Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς τοὺς εὔεργέτες ἦταν ὁ Καπλάνης, οἱ Ζωσιμάδες, ὁ Χατζηκώστας, οἱ Ζάπηδες, ὁ Τοσίτσας, ὁ Ἀθέρωφ, ὁ Δομπόλης, οἱ Μελάδες, ὁ Γοργόλης, ὁ Ἀναγνωστόπουλος κλπ. κλπ.

Ἐνας εἶδος πρωτοπόρου σ' αὐτὸ τὸ μεγάλῳ ρεῦμα τῶν Ἡπειρωτῶν εὔεργετῶν, ποὺ «δίδαξε» κυριολεκτικὰ τὴν εὔεργεσία καὶ τὸν ὄποιο μιμήθηκεν ὅλοι οἱ ἄλλοι στάθηκε ὁ Κονιτσιώτης Παναγιώτης Χατζηνίκου (1709 - 1796) πρῶτος (χρονολογικά) στὴ σειρὰ τῶν εὔεργετῶν, προστάτης τοῦ Ζώη Καπλάνη καὶ μέγας εὔεργέτης τῆς Κονιτσας καὶ τῶν Ιωαννίνων, ἀλλὰ κυρίως τοῦ Ἐλληνισμοῦ τῆς Ρουμανίας κι ιδιαίτερα τοῦ Ἐλληνισμοῦ τῆς πόλης Μπρασώφ.

3. Στὴν ἐπαρχία μας, ὁ κατάλογος τῶν εὔεργετῶν ἀπὸ τὸν περασμένο αἰώνα είναι μακρύς. Καὶ θὰ πρέπει νὰ μνημονεύσουμε:

Γιὰ τὴν Κονιτσα τὸν Ζαΐρα καὶ Τατσέτη, τὸν Ιωάννη Μάνθου Κονιτσιώτη, τὸ Μιχαὴλ Δημ. Κονιτσιώτη, τὸν Παναγιώτη Χατζηνίκου, τὸν Ζῆσο Καραπᾶνο, τὸν Ἀναστ. Μπαντασούλα, τὴν Παρασκευὴ Στεφάνου, τὸν Σπυρίδωνα Ζιάκα, τὸν Νικόλαο Τατσιόπουλο, τοὺς Λιάμπεη, τὴν Αγγελικὴ Παπάζογλου, τοὺς Ἀδελφοὺς Μπεκιάρη, τὸν γιατρὸ Ματσίνη, τὸν Ἀναγνωστόπουλο, τὸν Δερδέκη κλπ.

Γιὰ τὴν Πλάκαλη (Ἄγια Βαρβάρα) τὸ Λάμπρο Μπουζιάκα.

Γιὰ τὴν Βούρμπιανη τὸ Χρῆστο καὶ Γεώργιο Χαρισιάδη, τὸ Χαρίση Ζῆκο, τὸ Νικόλαο Παπασωτηρίου, τὸ γιατρὸ Τράντα.

Γιὰ τὴν Πυρσόγιαννη τὸν Ἀλέξη Σούρλα καὶ τὸν Πάτση.

Γιὰ τὴν Φούρκα τὸ Νικόλα Γαλιλαῖο. Γιὰ τὶς Πάδες τὸ Δημήτρη Πολυχρόνη καὶ Βασίλειο Στεφάνου.

Γιὰ τὴν Ὁστανίτσα (Ἄηδονοχώρι) τὸν Ιωάννη Πολύδωρο τὸ γένος Βενετόπεύλου.

Γιὰ τὸ Γανναχδιὸ τὸ Σπυρίδωνα Ξεινό.

Γιὰ τὴν Σταρίτσιανη (Πουρνιά) τὸν Π. Κυπαρίση, Β. Κουτσιούκη καὶ Β. "Εξαρχο.

Γιὰ τὸ Πεκλάρι τὸ Γιώργη Καραγιάννη κλπ.

4. Τὰ γεγονότα τῶν τελευταίων χρόνων δείχνουν, πὼς ὁ κατάλογος τῶν εὔεργετῶν τῆς ἐπαρχίας μας, ὅχι μόνο δὲν ἔκλεισε, ἀλλὰ καὶ συνεχίζει μ' ἐνα ρυθμὸ ἐπιταχυνόμενο. Αὐτὴ τὴ στιγμὴ θυμούμαστε τὸν ἀείμνηστο Κώστα Ρούση, ποὺ δώρησε τὸ οἰκόπεδο τοῦ Γυμνασίου τῆς Κόνιτσας. Σκεφτόμαστε ἀκόμα τὸν Ἰπποκράτη Νάτση, ποὺ ἀφίσε χρήματα γιὰ νὰ γίνει στὴν Κόνιτσα ἡ παιδικὴ χαρά. Σκεφτόμαστε τὴ δωρεὰ τῆς κ. Ἐρασμίας Σκιάνη γιὰ τὸν Αγροτικὸ Παιδικὸ Σταθμό. Τὴ διαθήκη τῆς Μαργαρίτας Κωνσταντίνου Δόρα, γιὰ τὴν ἴδρυση στὴν Κόνιτσα 'Ιδρυματος Κωνσταντίνου καὶ Μαργαρίτας Δόρα μὲ δάση ἐνα διαμέρισμά της στὴν Αθήνα (όδὸς Βασιλέως Γεωργίου Β'). Τὴ διαθήκη τοῦ Νικολάου Γκράσσου, γιὰ τὴν ἴδρυση στὴν Κόνιτσα Στέγης. Τὴ διαθήκη τοῦ Νικολάου Τσιουμάνη γιὰ τὴν ἐπέκταση τοῦ Νοσοκομείου τῆς Κόνιτσας. Τὴ διαθήκη τοῦ Χρήστου Πραθατζῆ, ποὺ ἀφίνει στὸ Δῆμο τῆς Κόνιτσας (ἐνα διαμέρισμά του στὴν Αθήνα) γιὰ τὸν ἀθλητισμό.

"Ἔχουμε ἀκόμα, τὴ διαθήκη τῆς Εύδοξίας Εύθυμίου Παπαλεξίου ἢ Τσέρτου, ποὺ ἀφίνει τὰ εἰσοδήματα ἀκινήτων στὸ Γαναδιό. Τὴ διαθήκη τῆς Εύφροσύνης Νιτσού - Βετσοπούλου, ποὺ ἀφίνει ἀκίνητό της στὸ Μπογιάτι στὸ Σύλλογο τῶν Πυρσογιαννιτῶν τῆς Αθήνας καὶ τοῦ χωριοῦ.

Καὶ τέλος ἔχουμε τὴ διαθήκη τοῦ Κλεάρχου Παπαδιαμάντη, ποὺ ἀνοίχτηκε τελευταία (τὴν ὄποια θὰ δημοσιεύσει τὸ περιοδικό μας) καὶ ιδρύει ἴδρυμα στὴν Κόνιτσα, γιὰ τὴν πολιτιστικὴ ἀνάπτυξή της.

5. Ξέρουμε ὅτι ὁ κατάλογος μας δὲν είναι πλήρης. Τὸ περιοδικό μας ἐπισημαίνει μονάχα, τὴν τάση ποὺ ὑπάρχει σήμερα ἀνάμεσα στοὺς συμπατριῶτες μας νὰ θοηθήσουν τὸν τόπο ἀπὸ ὅπου καταγονται. Ἡ ἐπίμονη μακρόχρονη προσπάθεια γιὰ συγκέντρωση περιουσίας, ποὺ τελικὰ καταλείπεται στὸ λαό, σὰ θοηθεία στὴν ἀνάπτυξή του καὶ τὴν προκοπή του, μ' ὅλο τὸν ιδεαλισμό της καὶ τὴν ἀπόδειξη ὅτι ύπαρχει πίσω «μιὰ μεγάλη καρ-

‘Η γοητεία τῆς Κονιτσιώτικης γῆς

“Ηταν παιδί τῆς Γῆς δι μυθολογικὸς Ἀγαῖος καὶ τὴν τρομερή του δύναμη τὴν ἀποχτοῦσε μονάχα ὅταν πατοῦσε τὸ χῶμα τῆς μάνας του.

Γοητευτικὸς δι μύθος ποὺ πλάστηκε ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους “Ελληνες, ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνο μύθος. Γιατὶ στὶς μέρες μας δι μύθος αὐτὸς γίνεται Ἰστορία καὶ Πράξη. ”Ετσι ἔξηγεῖται ἡ πλημμυρίδα τοῦ Καλοκαιριοῦ ἀπὸ τὰ καραβάνια ποὺ ἀνηφόρισαν πρὸς τὰ χωριά μας ἀπὸ τὶς μεγάλες πολιτεῖες. ”Ηρθαν οἱ ἄνθρωποι νὰ πατήσουν τὸ χῶμα τῆς γενέθλιας γῆς, νὰ ἀντλήσουν δυνάμεις, νὰ κραταιωθοῦν γιὰ τὸ καθημερινὸ πάλεμα μὲ τὸ ἄγχος τῶν σημερινῶν μεγαλοπόλεων.

Καὶ δι τόπος δικός μας, ἡ γῆ τῆς ἐπαρχίας μας ἔχει τὸ ξεχωριστὸ χάρισμα νὰ κρατάει κατάβαθμα πλούσιες κι’ ἀνεξάντλητες μυστικὲς δυνάμεις καὶ μὲ αὐτὲς νὰ ἐνδυναμώνει καὶ νὰ δπλίζει τὰ παιδιά της. Κι’ ὅχι μονάχα αὐτὰ ποὺ γεννήθηκαν στὸν τόπο αὐτόν, τὰ γνήσια ἀς ποῦμε παιδιά της, ἀλλὰ καὶ τοὺς «ξένους», ποὺ ἤρθαν στὴν ἐπαρχία μας ἀπὸ ἄλλες περιοχές. Γι’ αὐτοὺς ἡ γῆ τῆς ἐπαρχίας μας ἔχει μιὰ μαγικὴ δύναμη, ποὺ τοὺς τυλίγει φιλόστοργα, τοὺς μαγνητίζει καὶ τοὺς κρατάει ἐδῶ σὲ γλυκειὰ αἰχμαλωσία γιὰ πάντα.

Μιλώντας τὶς προάλλες μὲ γνωστό μου, ὅχι συμπατριώτη μας, γιὰ Κονιτσιώτες συγγραφεῖς καὶ καθώς ἀνέφερα τὸ ὄνομα

διὰ ποὺ χτυποῦσε μ’ ἀγωνία γιὰ τὸν ἐγκαταλειμένῳ τόπῳ» δείχνει ἀκόμα κι’ ἔνω χαθὺ ρεαλισμό, στὴν ἀντιμετώπιση τῶν σοθικωτάτων προσβλημάτων τοῦ τόπου μας, ἔνα ρεαλισμό, ποὺ λίγοι ἀνθρώποι τὸν ἔχουν. Σαλπίζει μ’ ἄλλα λόγια σ’ ὄλους μας αὐτὴ ἡ γενναία πράξη τῆς εὐεργεσίας, πὼς τὸ πρόσβλημα τοῦ τόπου μας, λύνεται ὅχι μὲ λόγια κι’ ὑποσχέσεις, ἀλλὰ μὲ συγκεκριμένες χειροπιαστὲς προσφορές, ποὺ ἀν δὲν ὄλουληρώνουν τὴν ἀναγέννηση τῶν χωριῶν μας, ἀναμφισβήτητα βάζουν ἔνα σημαντικὸ ἀγκωνάρι στὸ χτίσμα τῆς ἀνάπλασής τους.

τοῦ φίλου Γιάννη Λυμπερόπουλου.

— Λυμπερόπουλος; Μὰ αὐτὸς δὲν εἶναι Κονιτσιώτης, μοῦ εἶπε.

Τὸν κοίταξα μὲ ἀπορία, γιατὶ μὲ ἔξαφνιασε, ἔτσι ποὺ μοῦ τὸ πέταξε. — Κονιτσιώτης τοῦ εἶπα.

— Τέτοιο ὄνομα δὲν ὑπάρχει στὴν “Η-πειρο, εἶναι Μοραΐτικο μοῦ ἀπάντησε.

Καὶ τότε θυμήθηκα ποὺ δι Γιώργης Λυμπερόπουλος, δι συμβολαιογράφος τῆς Κόνιτσας, μᾶς ἤρθε ἀπὸ τὸ Μοριά. Ποιός τώρα γὰ θυμήθει αὐτὴ τὴ λεπτομέρεια. ”Εχεις δίκαιο, εἶπα, στὸ συγομιλητή μου. Τὸ ὄνομα δὲν εἶναι, δὲν ἤταν δηλαδὴ Κονιτσιώτικο, ἀλλὰ δι Γιώργης Λυμπερόπουλος, δι γενάρχης ἔγινε Κονιτσιώτης μὲ τὰ ὅλα του καὶ τὰ παιδιά του, βέβαια, Κονιτσιώτες μὲ τὸ παραπάνω.

Δὲν εἶναι μοναδικὴ ἡ περίπτωση. Μιὰ ματιὰ νὰ ρίξετε γύρω σας καὶ θὰ βρῆτε ὅχι λίγους συμπατριώτες μας ποὺ μᾶς ἤρθαν ἀπὸ ἄλλα μέρη, ἀγάπησαν τὸν τόπο μας, δέθηκαν ψυχικὰ μ’ αὐτόν, κι’ ἔμειναν Κονιτσιώτες γιὰ πάντα.

Απὸ τὶς πιὸ χαρακτηριστικὲς ἡ περίπτωση τοῦ Ἰταλοῦ γιατροῦ Ἰωάννη Ματσίνη τοῦ περασμένου αἰώνα. ”Επαναστάτης γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς πατρίδας του, καὶ ἀδελφὸς τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐπανάστασης Ἰωσήφ Ματσίνη, ἔφτασε στὴν Κόνιτσα καταδιωγμένος ἀπὸ τοὺς Αύστριακούς κι’ ἔγκαταστάθηκε ἐδῶ. ”Εξασκοῦσε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ γιατροῦ, στέριωσε στὴν κοινωνία τῆς Κόνιτσας κι’ ἀναδείχτηκε καὶ εὐεργέτης της δίνοντας χρήματα γιὰ τὸ παρθεναγωγεῖο. ”Οταν ἡ Ἰταλία ἀπελευθερώθηκε πούλησε τὸ σπίτι του, τὸ σημερινὸ σπίτι τῶν Φλωραίων στὴν Ἐπάνω Κόνιτσα κι’ ἔψυγε γιὰ τὴν πρώτη πατρίδα του. ”Αλλὰ ἔκει δὲν τὸν «ἔπιανε» πιὰ δι τόπος. ”Η Κόνιτσα τὸν καλοῦσε. Καὶ ἡ γοητεία της ἔσυρε πάλι τὰ βήματά του πρὸς αὐτήν. ”Ηρθε, ἔζησε τὰ ὑπόλοιπα χρόνια του ἐδῶ καὶ δι Ἰταλὸς γιατρὸς Ἰωάννης Ματσίνη πέθανε Κονιτσιώτης.

”Ολα τὰ παραπάνω μᾶς τὰ ἔνανθύμισε δι πρόσφατος καὶ ἀπροσδόκητος θάνατος του

Γιάννη Σχοινᾶ. Μᾶς εἶχε ἔρθει προπολεμικὰ ἀπὸ τὴν Θεσσαλία, γεαρὸς ἐπιστήμονας τότε. Ἐμεινε στὴν Κόνιτσα, παντρεύτηκε Κονιτσιωτοπούλα, ἔγινε Κονιτσιώτης. Ἀκολούθησε τὴν μοίρα τοῦ τόπου μας καὶ γεύτηκε τὴν δόξα του καὶ τοὺς κατατρεγμούς του. Μᾶς μὲ τὰ Κονιτσιώτικα τμῆματα στὸ ἀντάρτικο τῆς Κατοχῆς, στὶς μάχες ἐνάγτια σὲ Ἰταλοὺς καὶ Γερμανούς. Κι' ὅταν δρῆκε παλιοὺς συμπατριῶτες του σὲ Θεσσαλικὰ τμῆματα ποὺ συμπαρατάχτηκαν μὲ Ἡπειρώτικα καὶ τοῦ πρότειναν νὰ ἐνταχτεῖ στὶς δικές τους μονάδες, δι Τιάννης Σχοινᾶς τοὺς ἀπάντησε: «Ἐγὼ εἶμαι Κονιτσιώτης τώρα».

Ἡταν Κονιτσιώτης κι' ἔμεινε Κονιτσιώτης μέχρι τὸ τέλος τῆς ζωῆς του. Κι' ὅταν ἀκόμη δίσεκτα χρόνια τὸν ἀπομάκρυναν ἀπὸ τὴν Κόνιτσα. Ἡ ἀγάπη του γιὰ τὸν τόπο μας τὸν ξανάφερε. Κι' ἀνηφόριζε στὸ «Περιβόλι» καὶ κατέβαινε στὴν ἀγορὰ κι' ἔφτανε ώς τὸν κάμπο ποὺ εἶχε φυτέψει τὶς λεῦκες του. Τὸ φετιγὸ Καλοκαίρι ήταν τὸ τελευταῖο ποὺ δι Τιάννης Σχοινᾶς ἔζησε στὴν Κόνιτσα, ἐκεῖ ποὺ τώρα μονάχα η μνήμη του θὰ περιπλανιέται.

Καὶ μὲ τὸ Τιάννη Σχοινᾶ ἐπανέρχονται στὴ μνήμη μας κι' ἄλλα δινόματα, ὅπως τοῦ Εὐγένιου Χούσιου ποὺ καὶ Δήμαρχος τῆς Κόνιτσας ἔγινε, τοῦ Γιώργη Κοζάρα καὶ τόσων ἄλλων, ποὺ ἦ περιορισμένη στὴλη μας μᾶς ὑποχρεώγει νὰ σταθοῦμε ἄλλη ωρὰ περισσότερο.

Γιὰ τὴν ὥρα δὲς εἶναι οἱ γραμμὲς αὐτὲς μνημόσυνο γιὰ ὅλους τοὺς συμπατριῶτες μας, ποὺ μᾶς ἤρθαν ἀπὸ μακριά, μαγεύτηκαν ἀπὸ τὸν τόπο μας, ρίζωσαν στὴ γῆ μας, κι' ἔζησαν καὶ πέθαναν Κονιτσιώτες.

Λ. Β.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

«Ἄν ἔχετε παιδὶ στὸ Γυμνάσιο καὶ μᾶς χρειαστεῖτε, τηλεφωνεῖστε τηλ. 8649.476.

Μὲ ιδιαίτερα μαθήματα στὸ σπίτι σας διηθοῦμε τὸ παιδὶ σας σὲ ὅλα τὰ μαθήματά του (Ἐλληνικά, Μαθηματικά κλπ.) καὶ τὸ προετοιμάζουμε γιὰ τὶς Εισαγωγικὲς Ἐξετάσεις στὰ Λύκεια.

Τὸ Μπουραζάνι

Στὸ Μπουραζάνι γύχτα - μέρα στὶς δύχυρώσεις μας, στ' ἀμπριὰ γυναῖκες σκάδουν. Μιὰ φοβέρα λυγάει τὰ γόνατα διαρειά.

Σὰν εἴλιωτες σκυφτοί, σὰ σκλάδοι διαριῶν πασιμάνι οἱ χωρικοί. Κι' ως τόσο τόχουν παταλάβει οἱ λόφοι, ἀντίκρυ, οἱ ἐχθρικοί. Στὴ Μέρτζιανη καὶ στὸ δεκάξη φυλάκιο μας, στὸ δεκαεφτά μονάχα πρὶν γλυκοχαράξει τὸν ὑπνο παιργουμε ολειφτά.

— ● —

Βαροῦν σὰ μανιασμένοι λύκοι λιπόσαρκοι στὴ βιβλαστιὰ καὶ τοὺς θωρεῖ τὸ Λεσκοβίκι: κι' ἡ καψερή Ἀρβανιτιά.

Τὴ γύμνια καὶ τὴ συμφορά τους προσφέρουν ὅλα τὰ χωριὰ γὰρ φράξουμε τὰ ισύμαρά τους, γὰρ γνύσουμε τὴ Λευτεριά.

Ἡ Μελιασσάπετρια κι' ἡ ἀκόμη τ' Ἀγδομοχώρι οὐδὲ ἡ φτωχὴ Μαλυβδασκέπαστη τὸ χῶμα μιαλάζουν μὲ τῆλος ἢ μὲ δροχή.

— ● —

«Ο, αἱ καὶ ἀν εἶχαν τόχουν δόσει γιὰ τὸ σπρατό, γιὰ τὴν Πατρίδα. Κρατῶν δὲν ἔχουν παραδώσει μόν' τὴν ψυχὴ καὶ τὴν ἐλπίδα.

Κι' ἡ πείνα σπέριγει καὶ θερίζουν ἀρώστιες — κρίμα στὰ χωριά! — Τόσο ποὺ κι' ἀν τοὺς ξεκληρίζουν εἰν' ἀκριβὴ καὶ ἡ Λευτεριά; Σὰν εἴλιωτες σκυφτοί τὴ μέρα στὶς δύχυρώσεις μας, στ' ἀμπριὰ διογγοῦν φτωχοὶ καὶ μιὰ φοβέρα λυγάει τὰ γόνατα διαρειά...

— ● —

... Κι' ὅμως αὐτοὺς ὅπους θελήσει γὰρ τοὺς σκλαβώσει δὲν μπαρεῖ. Τέτοια ψυχὴ γὰρ τὴ λυγίσει ποιός θὰ μπαρέσει; ...

... ποιός μπαρεῖ;

15ος Οὐλ. Συνοδείας 6,5

15 Οκτώβρη 1940

Pan - de - lis

Πολιτιστικο-οικονομική άνάπτυξη τής Έπαρχιας

(συνέχεια)

‘Η βελτίωση άναφέρεται, έννια στὶς δέκα φορές, ἀπερίφραστα σὰ «μεγαλύτερη συμμετοχὴ στ’ ἀγαθὰ τῆς σύγχρονης καταναλωτικῆς κοινωνίας». Σημειώνεται έδω, ώστόσο, πὼς ἔντονοι εἶναι οἱ ὑπαινιγμοὶ τοῦ μετανάστη: α) Τῆς ἀνάγκης γιὰ ἐπικοινωνίᾳ μὲ τὸν ἄλλο ικόσιμο («Θγαίνωντας ξεσκάσω μὲ τὴ γυναίκα μου στὴ γειτονικὴ ταβέρνα»), β) Τῆς νοσταλγίας γιὰ ἐπιστροφὴ στὴ γενέτειρα, («Ἄν εἶχα ἔξασφαλίσει... θὰ ξαναγύρναγα»), γ) Τῆς ἐπιθυμίας νὰ ξαναβρεθῆς, κοντὰ στὸ φυσικὸ περιβάλλον («κάθε Κυριακή, Θγαίνουμε λίγο παραέξω νὰ πάρουμε ἀέρα», δ) Τοῦ παράπονου ὅτι εἶναι μόνος, ὅτι δὲ τὸν λογαριάζει κανένας, καὶ ὅτι τὰ οἰκονομικὰ μέσα δὲ τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ ἴδει καὶ κάτι καλύτερο (έννοει θέαμα), ποὺ δείχνουν, μιὰ διαψευσθεῖσα ἀπὸ τὰ πράγματα ἀξιώση του γιὰ ποιότητα στὴ ζωή.

3) ‘Η βεβαιότητα ὅτι στὴν πόλη ἔχει ἔξασφαλισμένη ιατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη («καὶ δὲ θὰ πεθάνεις, σὰν τὸ σκυλὶ στ’ ἀμπέλῳ»).

4) ‘Η πίστη ὅτι οἱ πράξεις σου καὶ ἡ γενικότερη καθημερινὴ συμπεριφορά σου (ἴδιαίτερα ὅταν εἶναι ἔξω ἀπὸ τοὺς «ἔθιμούς κανόνες» τῶν μικρῶν οἰκισμῶν) δὲν θὰ γίνουν διντικείμενο ἀμεσῆς ἐποπτείας καὶ κριτικῆς («θὰ χαθῆς στὸ μπούγιο»).

5) Τὸ παράδειγμα τῶν ὄλλων («ὅσοι ἔφυγαν ἀπὸ τὸ χωριό, πρόκοψαν ἔμεῖς ποὺ μείναμε θαφτήκαμε»), σὰν ωθητικὴ δύναμη, πρὸς τὸ χῶρο τοῦ μύθου....

Ε'. ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΜΙΑ ΛΥΣΗ

I) Μ' ὅλα τὰ παραπάνω θετικὰ κι ἀρνητικὰ στοιχεῖα θάπτετε κανονικὰ νὰ νοιώσουμε, πὼς θριασκόμαστε μπροστὰ σὲ χάος. Κι ἡ μόνη μας ἐλπίδα, εἶναι νὰ μὴν ἐλπίζουμε τίποτα. ‘Ωστόσο, δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ ὑπάρχει κάποια λύση, κάποιος δρόμος, ποὺ δὲν τὸν ἀνακαλύψαμε ἀκόμα... ‘Η ποὺ τὸν ἀνακαλύψαμε, ὄλλα παραπλανιόμαστε

μεσοστρατὶς καὶ τὸν χάνουμε. Πὼς πιθανὸν καὶ νὰ ὑπάρχουν δυνάμεις καὶ διχτυώσεις, ποὺ μᾶς ἐμποδίζουν νὰ προχωρήσουμε. Νὰ μεθοδέψουμε σωστά. Νὰ φτάσουμε κάποτε στὸ τέρμα... «Ο σο φυσικὰ θὰ ὑπάρχουν ἀκόμα ἄνθρωποι, σ’ αὐτοὺς τοὺς χώρους».

Πρῶτος στόχος θάπτετε νὰ ναιήσῃ συγκράτηση στὴν περιφέρεια τοῦ κόσμου ποὺ ὑπάρχει σήμερα.

Δεύτερος στόχος νὰ ἔνισχυσουμε τὸ ρέμμα τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ.

Τρίτος στόχος νὰ πετύχουμε α) Τὴν ίσορροπημένη κατανομὴ τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων σ’ ὀλόκληρο τὸν ‘Ελλαδικὸ χῶρο, ποὺ σημαίνει ἀξιοποίηση ὄλων τῶν φυσικῶν πόρων σὲ συνάρτηση μὲ μιὰ ἐπιθυμητὴ ἀποδοτικότητα τῶν οἰκονομικῶν καὶ πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων καὶ β) τὴν ἀποδοτικὴ λειτουργία τῶν οἰκονομικῶν καὶ πολιτιστικῶν μηχανισμῶν.

II. Μιὰ κι οἱ μέχρι σήμερα ἀπέτυχαν, ίσως ἀπὸ δῶ καὶ μπρὸς θάπτετε νὰ χρησιμοποιήσουμε μέθοδες καὶ τρόπους κάπως ἀνορθόδοξους. Σκέφτουμαι πὼς σ’ αὐτὴ τὴν πρώτη φάση (μὲ τὴ συναίσθηση ὅτι ἐπιχειροῦμε τὴ Βαθειὰ τοιμὴ) τὸ στήσιμο μιᾶς παγίδος - πρόκλησης (μὲ τὴν πραγματικὴ σημασία τῆς λέξης), ἢ ὃν θέλετε, ἐνὸς δίχτυου ἀπὸ παγίδες - προκλήσεις, σ’ δλη τὴν Ἑλληνικὴ ἐνδοχώρα, εἶναι τὸ μόνο ποὺ μᾶς ἀποιμένει σὰ λύση. Μικρὲς παγίδες, ποὺ δίνοντας στὸ λαὸ τῆς ἐνδοχώρας μιὰ πρώτη γεύση τῆς «ἀστικῆς σκλαβιᾶς», θὰ τὸν προστατέψουν ἀπὸ τὴν σοθαρότερη ἐμπλοκή του στὴ μεγαλύτερη παγίδα Πόλη - τέρας. ‘Ανάγκη, λοιπόν, νὰ συνταξιδέψουμε καὶ λίγο μὲ τὸ δαίμονα, ἔχοντας σὰν κανόνα τὴν παλιὰ ἀλήθεια: «Τὸ μὴ χείρον θέλτιστον...».

Οἱ παγίδες αὐτὲς θāναι μικροί - πόλοι. Τοπικὲς πρωτεύουσες, ποὺ δχι μόνο θὰ ἐξυπηρετοῦν, ὄλλα — προπανός — θὰ θέλγουν στὰ δρια τῆς πρκλησης. Καὶ ώς

ένα σημείο «θὰ χαλοῦν» τὴν φυσική ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου θὰ σποῦν τὶς ἀνθρώπινες σχέσεις. Τὴν προσωπικότητά του (θὰ τὸν κάνουν ἀνώνυμη μάζα, μέτοχο μιᾶς κοινωνίας «δύμαδικῆς»).

Κύρια ικατεύθυνση στὴν τομή: 'Ο ἔξαστικισμὸς τῆς ἀνθρώπινης διαμονῆς (διαμονὴ νοεῖται ἐδῶ πόλη ικανοποιία), πούναι καθὼς ὅλοι ξέρουμε διατημὸς ὅλων αὐτῶν ποὺ μεταναστεύουν.

Τὸ πρόβλημα θὰ εἶναι, πῶς θὰ συνδυάσουμε ἔναν ἀστικὸ πρόπο διαμονῆς, μιὰν ἀστικὴ ικουλτούρα, μ' ἔνα μικρὸ οἰκισμὸ — τὸν οἰκισμὸ παγίδα ποὺ θ' ἀναπλάσουμε — ποὺ ἀπ' τὴ φύση του εἶναι γεωργοκτηνοτροφικῆς οἰκονομικῆς δομῆς κι ὑπόστασης μ' ἔντομες παραδοσιακὲς καταβολές. Μ' ἄλλα λόγια, πρέπει νὰ καταφέρουμε νὰ μπάσουμε σ' αὐτοὺς τοὺς παραδοσιακοὺς χώρους τῆς ἀργόρρυθμης ζωῆς, τὸ διουνσιασμὸ τῶν σύγχρονων πόλεων, (ἄλλο διουνσιασμὸς κι ἄλλο ντομπάρισμα) ποὺ δὲν εἶναι ιτιποτ' ἄλλο παρὰ «διατημὸς σὲ μορφὴ λατρείας»... καθὼς εἶπαν.

Γιὰ νὰ καταλήξουμε τελικὰ σ' ἔναν ἀστικὸ πολιτισμό, δίχως πόλεις. (Ποὺ σημαίνει δτὶ μὲ κανένα τρόπο δὲν πρέπει νὰ διαταράξουμε τὴν οἰκολογικὴ ίσορροπία τῆς περιοχῆς.

III. Γιὰ τὴν "Ηπειρο γενικά, θεωρῶ πῶς τὸ πείραμα αὐτῆς τῆς ἀνορθόδοξης παχτικῆς θὰ μποροῦσε νὰ ξεκινήσει ἀπὸ τρεῖς κωμοπόλεις, ποὺ ἔχουν ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ «ἀντιπροσωπευτικοῦ τῶν προβληματικῶν περιοχῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἐνδοχώρας». Καὶ πέτοιες εἶναι:

α) 'Η Κόνιτσα. (Όρεινὴ καὶ ἡμιορεινὴ 'Ελλάδα. Δυναμικὸ συγκοινωνιακὸ ισταθμὸ πάνω σ' ἄξονα πρώτης ικατηγορίας. Κέντρο μιᾶς περιοχῆς μὲ πολὺ ψηλὸ δείχτη μετανάστευσης).

β) 'Η Σαγιάδα. (Παραθαλάσσια 'Ελλάδα. Οἰκισμὸς ποὺ μπορεῖ νὰ γίνει συγκοινωνιακὸς ικόμβος, μεγάλης σπουδαιότητας, δὲν συνδεθεῖ μὲ Κέρκυρα (ἀπόσταση 1/3 ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχη Κέρκυρα — 'Ηγουμενίτσα) καὶ ἐνδοχώρα. 'Ενδοχώρα μὲ ψηλὸ δείχτη μετανάστευσης).

γ) Οἱ Παξοὶ. (Κλασσικὴ νησιωτικὴ

'Ελλάδα, πάνω σὲ περιοχὴ μὲ μεγάλες τουριστικὲς προοπτικές. Ψηλὸς δείχτης μετανάστευσης).

'Αντικειμενικὸς ακοπὸς στὸ παραπάνω πείραμα θὰ εἶναι, ν' ἀνοιχτεῖ ἔνας δρόμος, πρακτικός, σύντομος, γιὰ τὴ δημιουργία ἀστικῶν οἰκισμῶν πρώτου βαθμοῦ, στὶς ἀκραίες περιφέρειες, ποὺ ἀπ' τὴ μὲριὰ ικαθώς εἴπαμε θὰ «θέλγουν» μ' ὅλη τὴ σημασία τῆς λέξης καὶ θὰ συγκρατοῦν τοὺς χρῆστες τους — σὰν πολιτιστικὰ κέντρα καὶ κέντρα ψυχαγωγίας — κι ἀπὸ τὴν ἄλλη θὰ τοὺς ἐξυπηρετοῦν σὰν οἰκονομικὰ κέντρα.

"Αν πετύχει τὸ πείραμα, θὰ πρέπει νὰ γίνει γραμμὴ πλεύσης γιὰ ὅλοκληρη τὴν Ἑλληνικὴ ἐνδοχώρα. Μ' ἔνα σχετικὰ μικρὸ κοντύλι, ἀπὸ τὸ δημόσιο προϋπολογισμό, κάθε χρόνο θ' ἀναμορφώνοντα, πέντε μὲ δέκα οἰκισμοί. 'Η ἀναμόρφωση, ἀπαξ καὶ ξεκινάει θὰ δλοκληρώνεται, μία καὶ καλή.

'Ανεπίτρεπτες θάταν ικι ἡ διακοπὴ τοῦ ἔργου, καὶ τὰ μπαλώματα ἡ τὰ πασαλείμματα. Προτεραιότητα θὰ ἔχουν οἱ περιοχὲς στὶς δόποις παρατηρεῖται ἡ μεγαλύτερη ἐγκατάλειψη.

Μέσα σ' ἐλάχιστα χρόνια μ' αὐτὸ τὸν τρόπο παίρνοντας μιὰ σειρά, εἶναι σίγουρο πῶς θάχει γίνει τὸ μεγάλο πήδημα τῆς ἀναικατανομῆς στὴν ἀνάπτυξη τοῦ 'Ελλαδικοῦ χώρου. (Πιστεύω πῶς τὸ κοντύλι ποὺ διατέθηκε γιὰ τὴ διαμόρφωση τῆς Λεωφόρου Συγγροῦ, τώρα τελευταῖα, θάταν ἀρκετὸ γιὰ τὴν τροφοδότηση τοῦ παραπάνω προγράμματος ἐπὶ πολλὰ χρόνια καὶ τὴν ἀντίστοιχη ἀναμόρφωση δεκάδων μικρῶν οἰκισμῶν...).

Σὰν ἔργο τὸ πείραμα εἶναι θασικὰ δημιουργικὸ καὶ πρωτότυπο, ποὺ χρειάζεται ἔμπνευση καὶ φαντασία. 'Απὸ στοιχεῖα δοσμένα, ἔμπειρίες καὶ μοντέλα (ξένα καὶ ντόπια), ύστερα ἀπὸ ἔξαντλητικὴ μελέτη στὴν ικάθε λεπτομέρεια, θὰ φτάσουμε στὴν ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ κι ΑΠΛΟΥΣΤΕΡΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ λύση. Λύση ποὺ θὰ ὑπακούει στὸ γενικότερο στόχο τοῦ ΕΞΑΣΤΙΚΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΖΩΗΣ στὸν ὑπὸ ἀνάπλαση οἰκισμό.

(συνεχίζεται)

Γιαννούλης Ζέρμας

Σ' ἔνα ἀπὸ τὰ μαστοροχώρια τῆς Κόνιτσας τὴν Ζέρμα (ν. Πλαγιά), σὲ περιβάλλον πτωχὸν καὶ ἀπέριττο, μακρὺ ἀπὸ τῆς κύριε ἐστίες τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς, στὰ σύνορα Ἡπείρου καὶ Μακεδονίας, γεννήθηκε ὁ δπλαρχηγὸς Γιαννούλης Ζέρμας. Τ' ὄνομά του ταυτίζεται μὲ τὸ παλιὸν ὄνομα τοῦ χωριοῦ καὶ αὐτὸν θέτει πολλὰ προβλήματα σχετικὰ μὲ τὴν προέλευση τῆς ὀνομασίας τοῦ χωριοῦ.

— Πῆρε τὸ ὄνομα τὸ χωριὸν ἀπὸ τὸ γένος του, τὴν φάρα του ἡ δόθηκε τὸ ὄνομα τοῦ χωριοῦ στὸν ἔδιο, γιὰ τὴν δρᾶσι του καὶ τὴν παλληκαριά του; — "Ἄς δοῦμε ὅμιως ποιός ἦταν ὁ Γιαννούλης Ζέρμας. Στὴν Ἀθηναϊκὴν Ἐφημερίδα Ἐστία τῆς 1 Ἀπριλίου 1897 ὁ ἀπεσταλμένος συντάκτης περιγράφοντας τὶς ὑποπτες κινήσεις τῶν Τούρκων καὶ τὶς ἐντυπώσεις του ἀπὸ τοὺς τύπους τῶν Ἑλλήνων καπεταναίων σκιαγραφεῖ καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ Γιαννούλη Ζέρμα. Ο συντάκτης τὶς μέρες τοῦ πολέμου δρίσκεται στὸ πεδίο τῆς Μάχης μεταξὺ τῶν ἀρματωλῶν καὶ τῶν καπεταναίων. Τὴν βιογραφίαν του ὁ γνωστὸς Ζέρμας διηγεῖται ως ἔξης. «Ἐγεννήθηκα στὰ '54 στὸ χωριὸν Ζέρμα μεταξὺ Ἡπείρου καὶ Μακεδονίας. Πατέρα δὲν ἔγνωρισα, γιατὶ μὲ ἀφῆσε χρονιάρικο. Ο πατέρας μου ἦταν δπλαρχηγός, δερβέναγας στὴ λάκκα τὴ δική μας. Μιὰ φορὰ τὰβαλε μὲ τοὺς Τούρκους καὶ ἥρθε ξαφνικὰ στὸ σπίτι. Τότε μονάχα τὸν εἶδα. "Γιστερα τὸν σκότωσαν καὶ δὲν τὸν μετάειδα. Στὰ 1877 ἐθγήκαμε μὲ τοὺς ἐπαναστάτες καὶ εἶχαμε τὸν καπετάνη Λεωνίδα καπετάνιο. Πούθεν ἦταν ὁ Λεωνίδας; Ἀπὸ τὴ Σαμαρίνα, καὶ δφοῦ σκοτώθηκεν ὁ Λεωνίδας στὸ Βλάστι ἐσηκώσαμε μεῖς τὸ μπαΐρακι, μὲ τὸν Νταβέλη».

"Ελαβε μέρος σὰν ἀρματωλὸς καὶ σύντροφος τοῦ Νταβέλη στὴν ἐπανάστασι τοῦ 1878 τῆς Δ. Μακεδονίας μετὰ δὲ τὴν ἀποέλευθέρωσι τῆς Θεσσαλίας καὶ τὴν προ-

σάρτησή της στὴν Ἑλλάδα (1881) διέλυσε τὸ σῶμα του, ἀφησε τὴν Μακεδονία καὶ ἀποκαταστάθηκε στὸ χωριὸν Τατάρ (ν. Φάλαννα) τοῦ Τυρνάβου, ὅπου ζοῦσε μετὰ τῆς συζύγου του καὶ ἔκανε τὸν γεωργό. Ή καταγωγὴ του κρατοῦσε ἀπὸ τὸ γένος τῶν Κουρλαίων ἀπὸ τὸ χωριὸν Ζέρμα τῆς Κονίτσης. Τὰ παιδικά του καὶ ἐφηβικά του χρόνια ἦταν τσοιμπάνος στὸν Γιωργο Μήτση στὴ Ζέρμα. Σκότωσε, ἄγνωστο γιατὶ, Τσαντεριμάδες (Τούρκους χωροφύλακες) καὶ δγῆκε κλέφτης στὰ βουνά. Ήταν 43 ἔτῶν, κανονικοῦ ἀγαστήματος μὲ κεφαλὴν Ἡπειρώτου καὶ πλούσια γενειάδα. Φημίζοταν γιὰ τὴν γνωστικότητά του, τὴν στρατηγικότητά του καὶ τὴν ἀνδρεία του, τὸν χαρακτήριζε δὲ μεγάλη μετριοφροσύνη. Ή ἐφημί. Ακρόπολις τῆς 2 Ἀπριλίου 1897 μᾶς πληροφορεῖ. «Οἱ δύο σταυραετοὶ τῶν ἐπαναστατῶν. Ο Ζέρμας προχωρεῖ, δ Νταβέλης μάχεται. Ο στρατηγικώτατος καὶ εἰς

άκρον γενναῖος καὶ περιγούστατος ἡπειρώτης Ζέρμας προπορευόμενος διῆλθε τὸν ποταμὸν Βενέτικο, ἀπωθήσας τοὺς Τούρκους φρουροὺς καὶ βαίνει παρὰ τὰ Γρεβενά...». Φόρεσε χρυσοκέντητη ἐπιδεικτικὴ στολὴ ἀλλὰ δὲν δέχτηκε — μονάχα αὐτὸς μὲ τὸν Νταβέλη — νὰ φωτογραφηθῇ ἀπὸ τοὺς ἀνταποκριτὲς τῶν δικῶν μας καὶ ξένων ἐφημερίδων. Γι' αὐτὸν καὶ ὁ Δανὸς ζωγράφος Μπάγγε τὸν σκιτσάρει (ἰδὲ σκίτσο). Ο Παῦλος Μελᾶς, ὁ πρωτομάρτυρας τῆς Κακεδονικῆς γῆς ποὺ τὸν γνώρισε, γράφει: «Εἶναι ἔκτακτος, 40 ἑτῶν, μᾶλλον ψηλός, μελαχροινὸς μὲ μαῦρα γένεια, συμπαθεστάτης ὅψεως, χωρὶς νὰ εἶναι ώραῖος. Εἶναι ὁ εὔφυεστερος, ὁ ἐπιτηδειότερος καὶ ἴπποτικώτερος ὅλων· ὁ πλέον μετριόφρων καὶ ἀξιόλογος. Τὸν σέβονται καὶ τὸν ἀγαποῦν ὅλοι. Καὶ αὐτὸς ὁ Νταβέλης, ὁ δποῖος ἔρχεται μετ' αὐτὸν ώς πρὸς τὴν ἀξίαν, τὸν ἀναγγωρίζει ώς ἀνώτερόν του» (Μελᾶ Ναταλίας, Παῦλος Μελᾶς Ἀθῆναι 1964, σ. 83).

Τυπῆρξε βασικὸ στέλεχος τῆς Ἐθνικῆς Εταιρείας, ἀφοῦ ώρκίσθηκε «ἀδελφός» τῆς στὶς 13 Φεβρ. 1897. Η γυναικα του καταγόταν καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὴν Ζέρμα ἥρωΐδα κι αὐτὴ λέει καὶ μᾶς θυμίζει τὸ πνεῦμα τῶν γυναικῶν του Ζαλόγγου καὶ τοῦ Σουλίου καὶ αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὸ παρακάτω περιστατικό. Τὴν ἡμέρα ποὺ ὁ Ζέρμας ἔφευγε γιὰ τὸν Ἐλληνοτουρκικὸ πόλεμο, ἀφησε τὸ γήπιο κοριτσάκι του ἐτοιμοθάνατο. Ἐνῶ δὲ ἀποχαιρετοῦσε τὴ γυναικα του, κάποιος τοῦ εὐχήθηκε περαστικὰ γιὰ τὸ παιδί του. Ο Ζέρμας, τότε, δείχνοντας τὰ παλληκάρια ποὺ τὸν ἀκολουθοῦσαν, τοῦ ἀπήγνησε. «Νὰ ζήσουν αὐτὰ τὰ παιδιά. Αὐτὸν ἦταν τοῦ Θεοῦ!». Η δὲ σύζυγός του πρόσθεσε: «Μὲ τὸ καλὸ νὰ πᾶς ἐσὺ Γιαννούλη, καὶ νὰ γυρίσης καλά, καὶ δὲν πειράζει γι' αὐτό». Κι ἀφοῦ πῆρε τὸ δπλό, ἔρριξε 50 ντουφεκιές στὸν ἀέρα, προπέμποντας τὸν καπετάνιο σύζυγό τους. Κατὰ τὸν FAURIEL οἱ ἔξηγτα Σουλιώτισσες ποὺ συγκεντρώθηκαν γιὰ νὰ ἀποφασίσουν τί νὰ κάνουν «ἡσαν ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μητέρες καὶ μάλιστα νέαι μὲ τὰ παιδιά των, τὰ δποῖα ἄλλαι ἔφερον εἰς τὸ στήθος των ἢ εἰς τὰ χέρια των καὶ ἄλλαι ώδήγουν

ἀπὸ τὸ χέρι...». Μητέρα ἦταν καὶ ἡ γυναικα τοῦ Ζέρμα, ἀλλὰ δὲν λογάριαζε οὕτε τὸν ἑαυτό της, οὕτε τὸ γήπιο κοριτσάκι. Μητέρες μὲ παιδιά, ὅλες οἱ ἡπειρώτισσες, δοηθοῦν στοὺς Ἐθνικοὺς ἀγῶνες τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ πολέμου τοῦ 1912 - 1913 καὶ τοῦ Ἐλληνοϊταλικοῦ 1940 - 1941. Η γυναικα τῆς Πίνδου ξανασταίνει τὸ Ζάλογγο καὶ τὸ Σούλι.

Ο Γιαννούλης Ζέρμας σφιχταγκαλιασμένος μὲ τὰ χώματα τῆς γῆς ποὺ γεννήθηκε, φιλελεύθερος καὶ φιλόπονος ζοῦσε ἐκεῖ στὰ βουγά καὶ τὶς πλαγιές σὰν βοσκὸς τὴν ὁδυνηρὴ καὶ φιλόπονη ζωὴ του. Οι Τσαντερμάδες ἦσαν γι' αὐτὸν αὐτοὶ ποὺ τοῦ στεροῦσαν τὴ λευτεριά. Τοὺς σκοτώνει καὶ παίρνει τὰ βουγά νὰ συγαντήσει τὴν λευτεριὰ ποὺ περπατοῦσε ἐκεῖ κι ἔκανε παρέα τοὺς κλέφτες καὶ ἀρματωλούς. Στὸ σῶμα του ἐντάσσονται ἀνθρωποι ἀπὸ τὰ γύρω χωριά, ὅπως ἀπὸ τὸ Ἐπταχώρι Καστοριάς. Αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὸ παρακάτω δημοτικὸ τραγούδι ποὺ οἱ Μπουρμπουτσιώτες Κώτσιος Πιτσιάθας, Κώστας Στυρνάρας καὶ Βαρβέρης μὲ τὴν εύκαιρια κάποιας ἀμνηστείας ἔφυγαν ἀπὸ τὸν Γιαννούλη Ζέρμα καὶ κατέβηκαν στὸ Βουρδουτσικὸ (Ἐπταχώρι), κοντά στοὺς δικούς τους.

Τρία πουλάκια κάθονταν στὸν Αηλιά,
(στὴ Φούρκα,
τόνα τηράει τὸ Μπουρμπουτσκό, τἄλλο
(τηράει τὴ Ζέρμα
τὸ τρίτο τὸ μικρότερο μοιριολογάει καὶ
(λέει.

— Τίγ' τὸ κακὸ ποὺ ἔπαθις καὶ συμφορὰ
(μεγάλη
τὰ παλληκάρια σοῦφυγαν δ Κώτσιους κι
(δ Βαρβέρης
σοῦφυγι κι δ Ψυχουγιὸς κι δ Κώστας
(δ Στυρνάρας
ποὺ ἦταν παῖράκι στὰ πιδιὰ καὶ φλάμ-
(πουρου στοὺς κλέφτις.
Γύρισμα: Γειά σου Ζέρμα μου, Γιαννού-
(λη Γέρμα μου.

Οι Τοῦρκοι τὸν κυνηγοῦν καὶ μάλιστα οἱ μπέηδες τοῦ Μποργτανιοῦ (χωρὶὸ στὴν Ἐλληνοαλβανικὴ μεθόριο), ὅπως δ Ζάλιο Μπέης καὶ δ Φήμι Μπέης. Αὐτὸ διαπιστώνεται ἀπὸ τὸ δημοτικὸ ἀσμα ποὺ ἀγαφέ-

Τὰ χωριά τοῦ Γράμμου τὸ 1963

(συγέχεια)

Τὸ νέο αἷμα, μετὰ τὸν τελευταῖο πόλεμο, κύλησε πὸν κατήφορο στὸν αὐτοκινητόδρομο πρὸς τὶς πόλεις, τὴν ξενητειά. Εὔχη καὶ κατάρα μαζὸν ἡ ἀστυφυλία καὶ ἡ μετανάστευση.

Ἡ νοικοκυρὰ θὰ ἀφήσει γιὰ λίγο τὶς φροντίδες τοῦ οπιτιοῦ καὶ τῶν ζωντανῶν, θὰ πλησιάσει πὸν χλωμὸν φῶς τῆς γικαζόλαμπας στὸ πέπρινο παραθύρι καὶ θὰ φωνάξει τὴν γειτόνισσα ὅπι ἥρθαιμε

ρεται στὸ χρόνο ποὺ δὲ ὄνομαστὸς γιὰ τὴν περιοχὴν δπλαρχηγὸς Γ. Ζέρμας ἐντάχτηκε στὸ σῶμα τῶν κλεφτῶν καὶ ἀρχισε τὴν ἐπίσημη κλέφτικη ζωὴν του ὡς καπετάνιος.

Τὸ λέν' οἱ κοῦκοι στὰ βουγὰ κι οἱ πέρι (δικες στὰ πλάγια).

Τὸ λέει κι δὲ πετροκότσιφας στὰ κλέφτι (κα λημέρια).

Βγῆκαν οἱ κλέφτες στὰ βουγὰ, ψηλὰ (στὰ κορφοθούγια).

Νταβέλης πάει στὸ Σμόλικα, Γιαγγού (λης στὴ Μπριάζα).

Χορμόβας πῆρε τὰ ριζά, τὴν ἄκρη τὴν ('Αρίνα (βουνὸ στὴν περιοχὴ τοῦ χω- (ριοῦ Ζέρμα) καὶ πῆγε καὶ λημέριασι στὴ Ζιάμπιανη (ἀπὸ πάνου.

Καὶ κεῖ ποὺ τρώγαν κι ἔπιναν καὶ ψιλο- (τραγουδοῦσαν τὸ καραούλι φώναξε, τὸ καραούλι λέει: «Γλέπω ἀνθρώπους πᾶρουνται, ἀνθρώ- (πους λερωμένους.

Μήν' δὲ Νταβέλης ἔρχεται, μήν' δὲ Γιαν- (γούλης Ζέρμας;

Οὐδὲ δὲ Νταβέλης ἔρεται, οὐδὲ δὲ Γιαν- (γούλης Ζέρμας.

Μόν' εἶναι δὲ Ζάλιος πᾶρεται, δὲ Μπέης (τοῦ Μπουρντάνι).

Χορμόβας σὰν τ' ἀπείκασε ἀρπάζει τ' (ἄρματά του.

Καὶ τὸ Σουλιώτη φώναξε καὶ τοῦ Σου- (λιώτη λέει:

«Σουλιώτη πᾶρε τὰ παιδιά, πιᾶσε τὸ

νὰ βγεῖ κι αὐτή, γιὰ νὰ γυρίσει σὲ λίγο βιαστικὴ νὰ συμπάσει τὸν τέντζερη μὲ πὸ φαγητό, νὰ βράσει ραϊκί, νὰ ὑποδεχθεῖ πὸν ἄνδρα της. Τὰ παιδιὰ θὰ ἀνοίξουν μὲ θόρυβο καὶ βιασύνη τὴν αὐλόπορτα, θὰ πηδήξουν σβέλτα πὸν μανδρόποιχο καὶ θὰ συγκεντρωθοῦν παρέες παρέες κοντά μας, ρωτώντας καὶ φωνάζοντας ἀτέλειωτα. Τὰ σκυλιὰ πιστὰ στὸ καθῆκον τους θὰ γαυγίσουν ἀπὸ τὴ μιὰ ἄκρη τοῦ χωριοῦ ὡς πὴν ἄλλη, τὰ

(πέρα μέρος.

Καὶ σὺ Θανάσ' Καταραχιᾶ, πιᾶσε τὸ δῶ (θε μέρος.

Κι ἐγὼ θὰ πάρω τὸ κακό, τὰ πλάγια (τῆς 'Αρένας.

Γιὰ νὰ τοὺς πιάσω ζωντανοὺς τὸν Τσίμα (καὶ τὸ Ζάλιο».

Τὸ παραπάνω δημοτικὸ τραγούδι ποὺ ἀναφέρεται στὸν ἀπὸ τὴν Ζέρμα τῆς Κονίτσης ὅμωνυμο δπλαρχηγὸ Γιαγγούλη Ζέρμα τραγουδιέται μὲ ἴδιαίτερη περηφάνεια ἀπὸ τοὺς γέροντες Ζερματινοὺς στὰ πανηγύρια καὶ τοὺς γάμους, στὸ χωριό μας.

Πηγὲς καὶ Βοηθήματα.

1. Γεωργίου Θ. Λυριτζῆ, Ἡ Ἑθνικὴ ἐταιρεία καὶ ἡ δρᾶσις αὐτῆς, Κοζάνη 1970.
2. Ἐφημ. «Ἐστία» 1 Ἀπρ. 1897, Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη.
3. Ἐφημ. «Ἀκρόπολις», 2 Ἀπρ. 1897, Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη.
4. Ναταλίας Π. Μελᾶ, Παῦλος Μελᾶς, Ἀθῆναι 1964.
5. Δημ. Ν. Τσίγκαλου. Τὸ Ἐπταχώρι, Θεσσαλονίκη 1979.
6. Πληροφοριοδότες ἀπὸ τὸ χωριό Ζέρμα. α) Ιερεὺς Ἡλίας Παγούνης, β) Νικόλαος Ζῆγδρος, γ) Παναγιώτης Μήτσης, δ) Ἄριστελῆς Παπαθανασίου.

ΙΩΑΝΝΗΣ Β. ΤΣΑΪΚΑΣ
Φοιτητὴς Θεολογικῆς Ἀθηνῶν

ζωντανὰ θὰ κινηθοῦν ἀνήσυχα στὸ σπαῦλο πους, γιὰ νὰ σωπάσουν δλα σὲ λίγο μέσα στὸ πυχτὸ σκοτάδι. Κι ἐμεῖς, μετὰ τὴν κουβέντα στὸ καφενεῖο μὲ τὰ διπλὰ καὶ πρωτὶ κεράσματα ἀπὸ τὸν καθένα, σὲ κάπιο φιλόξενο σπίτι κοντὰ στὸ τζάκι μὲ μπόλικα χονδρὰ δερένια ξύλα, θὰ ἀπλώσουμε πὰ ξυλιασμένα πόδια μας στὴ φωτιά, ἐλεύθερα ἀπὸ τὶς ἀστράκωτες πὰ ἀρθύλες, ἐνῶ δίπλα μας θὰ ἀχνίζουν κρεμασμένα στοὺς καναπέδες πὰ βρεγμένα ροῦχα μας. Ἐπεπτα θὰ φᾶμε τὸ χωριάτικο καρβέλι καὶ τὸ ἔξαιρετικὰ γιὰ ἐκείνη τὴν βραδυὰ πλούσιο φαγητὸ ποὺ θὰ μᾶς φιλέψουν. Θὰ ψήσουμε γιδίσιο παστρουμᾶ στὰ κάρβουνα, θὰ σπάσουμε καρύδια καὶ ζεστὰ κάσπανα, θὰ ποῦμε κόκκινο κρασί, κι ἐμεῖς οἱ ξένοι θὰ καπαβάλλουμε κάθε φιλόγιμη προσπάθεια νὰ εὔχαριστήσουμε μὲ τὶς κουβέντες μας πὸ νοικοκύρη καὶ ποὺς ἄλλους χωριανοὺς ποὺ μᾶς κάνουν συντροφιά. Τιμὴ γι' αὐτοὺς ποὺ τοὺς καπαδεχόμαστε καὶ καμάρι γιὰ μᾶς ποὺ μπορέσαμε νὰ τοὺς κρατήσουμε. ὥρες ὀλόκληρες κοντά μας. Ἀτιμόσφαιρα ζεστή, ἐγκάρδια μὲ ιστορίες καὶ παραμύθια, ἐνῶ τὰ σποιχεῖα τῆς φύσεως μαίνονται ἔξω, πασχίζοντας ἀδικα νὰ μποῦν απὸ σπάτι ἀπὸ τὶς χαραμάδες. Τὸ γατάκι καϊμουρήθηκε μισοκομιούμενο στὴ γωνιά του καὶ ἀνησύχησε μόνον ὅταν τὸ χέρι μου ἀπρόσεκτα πάτησε τὴν οὐρά του. Βρυχήθηκε μὲ ἀνορθωμένη τὴν τρίχα του, ἔβγαλε ἀπὸ τὶς πουπουλένιες πατοῦσες του τὰ γαμψά του νύχια, ἔτοιμο νὰ ὑπεραισποθεῖ τὴν ποραδεισένια ζωή του καὶ κατόπι γύρισε ἀδιάφορα ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ καὶ ἀποκομήθηκε μὲ τὴν ίδια μακαριότητα ὅπως πρῶτα. Σὲ λίγο θὰ ξαπλώσουμε κι ἐμεῖς, ντυμένοι ὅπως εἴμαστε, δὲ ἔνας δίπλα στὸν ἄλλο, πάνω στὸ ἀχυρένιο στρῶμα απὸ ξύλινο πάτωμα, θὰ ακεπασθοῦμε καλὰ μὲ τὴ φλοκωπὴ βελέντζα καὶ θὰ κοιμηθοῦμε ξένοιαστοι γιὰ λίγες ὥρες, νὰ ἀνανεώσουμε τὶς δυνάμεις μας γιὰ τὴν αὔριανὴ μέρα. Πέρασε μᾶς μέρα πραγματικὰ ἀνθρώπινη. Πῶς ἄλλοιῶς μπορεῖ νὰ εἰ-

ναι ἡ εύπυχία;

Καθὼς ἀνηφορίζαμε τὴν ἄλλη μέρα στὶς τρεῖς ἡ ὥρα τὸ πρωῒ στὰ πέταλλα τοῦ μονοπατιοῦ γιὰ τὸ φυτώριο μέσα στὸ δάσος, δὲ καὶ ρός ἔχει ἀλλάξει. Τὸ φεγγάρι δλόγιομο, καθαρό, γαλήνιο, σκόρπιζε τὴν χλωμάδα του ἀπὸ πάνω μας. Τὸ ποδοσολητὸ μας στὸ ἀνηφορικὸ γεμάτο πέτρες μονοπάτι καὶ οἱ ἀραιὲς διμιλίες μας ἀκούγονται καθαρὰ σὲ ἀρκετὴ ἀπόσταση καὶ ἔδιναν τὴν ἐντύπωση στρατιᾶς ἀπὸ ὅντα τοῦ Βασιλείου τῆς νύχτας. Ἐδῶ σ' αὐτὴν τὴν ωργωμένη ἀπὸ τὰ βλήματα δουνοπλαγιὰ οἱ Ἑλληνες δυὸ φορὲς τὰ τελευταῖο χρόνια ἔβαψαν τὸ χῶμα κόκκινο.

Τὸ νερὸ στὶς ρεματιὲς εἶναι παγωμένο σὲ χονδρὲς γυάλινες ἐπίσης ἐπιφάνειες γιὰ σὲ ἀπίθανα κυλινδρικὰ σχήματα καὶ πολυελαίους. Ἐγα ἀεράκι φαρμάκι, ἀνεπαίσθιτα ψιλό, ξυρίζει τὸ πρόσωπο, ὥστε νὰ γομίζω πῶς δύν πιάσω τὴν μύτη μου θὰ μοῦ μείνει στὸ χέρι.

Εἴμαστε κάπου 60 ἀτομα, ἀνδρες καὶ γυναῖκες, ἀρδυλωμένοι: δλοὶ καὶ κουκουλωμένοι πατόκορφα, ποὺ δαδίζουμε καμπουριασμένοι μὲ τοὺς τροβάδες καὶ τὰ σκαπάγια στὴν πλάτη κι' δλο ἀγεβαίνουμε τὸ δουνὸ μὲ τὸ χιόνι στριωμένο παντοῦ. Γλυστροῦμε, στριωγόμαστε, ξαναπέφτουμε, δουλιάζουμε στὸ ἐλευρωμένο χιόνι, γιὰ νὰ φθάσουμε τὰ ξηραίερά ματα κατάκοποι στὴν κορυφὴ, κοντὰ στὸ ἀρχηγεῖο τοῦ Μάρκου.

Ἡ νύχτα ἀποσύρεται στὸ ποτάμι μέσα στὰ ἀνήλια φαράγγια καὶ παραδίδει: τὸν θρόνο της στὸν ζωοδότη ἀρχοντα τῆς ὑπέροχας ἥλιο. Οἱ ταίχλες ἀραιὰ στὴν ἀρχὴ καὶ δλες μαζὲν ὅστερα πετοῦν ἀπὸ δένδρο σὲ δένδρο, σκορπίζονται καὶ ξανασιμίγουν τσιρίζοντας μὲ τὴν μονότονη φωνή τους καθὼς ἀπρόσκλητοι: ἐπισκέπτες πλησιάσαμε στὸ δασῆλειό τους. Οἱ κορυφὲς τῶν γύρω δουνῶν κοκκινίζουν, δὲ πορφυρένιος ἥλιος χρυσοκυττάζει ψηλὰ ἀπὸ τὸν φαλακρωμένο Σιμόλικα, οἱ ρεματιὲς ξεκαθαρίζουν καὶ σὲ λίγο τὸ ποτάμι, μὲ τὰ θολὰ νερά του, τὶς στρογγυλὲς κροκάλες καὶ τοὺς μαιάνδρους του, διακρίνεται τόσο καθαρὰ δσο καὶ οἱ κορυφὲς τοῦ Γράμμου καὶ τῆς Ντούπιστας.

(Συνεχίζεται)

Γράμματα

Πρὸς τὸ Περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ»

Εἶμαι συνδρομητής καὶ ἀναγνώστης τοῦ Περιοδικοῦ μας καὶ συγχαίρω ὅλους τοὺς συμπατριῶτες μας ποὺ ἀγωνίζονται μὲν ζῆλο γιὰ νὰ προσέλλουν τὰ προβλήματα τῆς ιδιαίτερης πατρίδας μας καὶ νὰ ἀκούγεται ἡ φωνὴ τῆς ἐπαρχίας μας καὶ τῶν χωριῶν μας.

Τὸ Περιοδικό μας ἡ «ΚΟΝΙΤΣΑ» χρειάζεται τὴν βοήθεια ὅλων μας. Νὰ γίνουμε ὅλοι συνδρομητές, πιὸ πολὺ ὅλα πὰ μέλη τῶν ἀδελφοτήτων τῆς ἐπαρχίας μας, νὰ ἐνισχυθεῖ ἀπὸ ὅλους μας γιὰ νὰ γίνει ἡ φωνὴ που πιὸ δυνατή.

Σᾶς στέλνω ἀπὸ τὸ μικρό μου μισθὸ 1500 δρχ. γιὰ οὐκονομικὴ ἐνίσχυση καὶ πιστεύω ὅτι μὲ τὴ συμπαράσταση καὶ ἐνίσχυση ὅλων τῶν συμπατριωτῶν μας ἡ «ΚΟΝΙΤΣΑ» θὰ σταθεῖ πάντοτε ἄξια νὰ ἐκπληρώνει τοὺς πατριωτικούς σκοπούς της.

Θὰ σᾶς ἀπασχολήσω μὲ τὰ βασικότερα προβλήματα τοῦ χωριοῦ μου τῆς Λαγκάδας καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ τὰ γράψετε, μήπως καὶ οἱ ἀρμόδιοι συγκινηθοῦν λιγάκι.

1) Ὁ δρόμος τοῦ χωριοῦ μας τὸ χειμῶνα εἶναι ἀδιάβατος, γιατὶ δὲν ἔγιναν τὰ τεχνικὰ ἔργα καὶ προποντὸς ἡ μεγάλη γέφυρα στὸ μεγάλο ρέμα τοῦ χωριοῦ μας. "Οταν βρέχει κινδυνεύουν οἱ ἀνθρώποι νὰ πνιγοῦν, νὰ ξημερώσουν ἔξω στὴ βροχὴ καὶ στὸ χιόνι κι' ὃν ἀρρωστήσει κάποιος θὰ πεθάνει ἀβοήθητος, γιατὶ δὲν θὰ μποροῦν νὰ τὸν μεταφέρουν σὲ γιατροὺς καὶ νοσοκομεῖα.

2) Τὸ δάσος τοῦ χωριοῦ μας, χιλιάδες στρέμματα εἶναι δημόσιο, κρατικό. Ἡ Κοινότητά μας δὲν εἰσπράττει τίποτα. Ψηφίστηκε τελυταῖα ἑνα νομοθετικὸ διάταγμα ποὺ παραχωρεῖ τὸ 50% τῶν δημοσίων δασῶν στὶς Κοινότητες γιὰ ἐκμετάλλευση καὶ ἐνίσχυση τῶν ἐσόδων τους, ἀλλὰ παρ' ὅλες τὶς ἀναφορές μας καὶ τὶς προσωπικές μας παραστάσεις ἡ Νομαρχία καὶ τὸ 'Υπουργεῖο δὲν ἔδειξαν κανένα ἐνδιαφέρον.

3) Τὸ χωριό μας εἶναι χωμένο μέσα στὸ πράσινο. "Εχει φυσικὲς καλλονές. Δυστυχῶς κανένα ἐνδιαφέρον ἀπὸ πουθενὰ γιὰ τουριστικὴ ἀξιοποίηση.

4) Ἡ ψυχαγωγία τῶν ἀνθρώπων ἔκει εἶναι ἀγνωστη. 'Υποσχέθηκε ἡ Νομαρχία νὰ χορηγήσει ἕνα κονδύλι 50.000 δρχ. γιὰ τὴν τοποθέτηση κεραίας τηλεόρασης. Ἀλλὰ τὸ ποσὸ αὐτὸ δὲν φτάνει οὔτε γιὰ τὰ εἰσιτήρια τῶν τεχνιτῶν. Καὶ τὸ χειρότερο οἱ κεραίες τῆς Κόνιτσας ἢ τῆς Βίγλας ποὺ ἀπὸ ἔκει μποροῦμε νὰ πάρουμε εὐκόνα εἶναι πάντα χαλασμένες. Μὲ τὴν τηλεόραση θὰ μποροῦσε αὐτὸς ὁ κόσμος νὰ ψυχαγωγηθεῖ κάπως.

Ἡ Λαγκάδα.

5) "Ολα τὰ χωριά ἔχουν μνημεῖο ἡρώων, ἡ Λαγκάδα ὄχι. Τὸ κοντύλι εἶναι μικρό, ἀλλὰ ὃν καὶ ἀπευθυνθήκαμε στὴ Νομαρχία, στοὺς Βουλευτές μας κλπ. καμιὰ ἀπάντηση.

6) "Εχουμε φυσικὲς πηγὲς νεροῦ, ποὺ μᾶς τὶς χάρισε ὁ Θεός, ἀλλὰ νερὸ στὰ σπίτια μας δὲν ἔχουμε νὰ πιοῦμε. Γιὰ νὰ μᾶς δώσουνε σωλῆνες νὰ μεταφέρουμε τὸ νερὸ στὸ χωριό, μᾶς ὑποχρεώνουν νὰ βάλουμε μετρητές. Σᾶς ἔρωτῷ, ποὺ ἀκούστηκε αὐτὸ γιὰ λίγες σωλῆνες ποὺ θὰ μᾶς δώσουν;

Αὐτὰ καὶ πολλὰ ἀλλα εἶναι τὰ προβλήματα ποὺ ταλαιπωροῦν τὸν κόσμο τοῦ χωριοῦ μας καὶ πρέπει οἱ ἀρμόδιοι νὰ τὰ θεραπεύσουν. Γιὰ νὰ μὴν ἀναγκάζουν μὲ τὴν ἀδιαφορία τους τοὺς ἀνθρώπους τῆς ὑπαίθρου νὰ παίρνουν τοὺς δρόμους τοῦ ξενιτεμοῦ καὶ ὁ τόπος νὰ ἔρημώνει.

Εὕχομαι καὶ πάλι στὸ Περιοδικό μας ἡ «ΚΟΝΙΤΣΑ» πρόδοι καὶ ἐπιτυχία.

Πάντα κοντά σας
·Ο Πρόεδρος τῆς ἀδελφότητας Λαγκάδας
ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΝΑΤΣΗΣ
·Αθήνα, Νοέμβριος 1980

ΒΙΒΛΙΑ

Εύαγγέλου Δημητριάδη: Κοινωνικός σχηματισμός και πολεοδομικός χώρος — είκοσι: οίκισμοι της έπαρχιας Κόνιτσας.

Θεσσαλονίκη 1980.

Ο κ. Εύαγγελος Δημητριάδης, αρχιτέκτονας (διοικητής του σπουδαστήριου πολεοδομίας της Πολυτεχνικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης), που και παλιότερα έχει διαχρονική μέθοδο μελέτης της ελδικότητάς του, που αναφέρονται στήν έπαρχια μας (βλ. «Μόδια στη Ηπείρου, 1974». Συμβολή εἰς τή μεθοδολογία μελέτης δρεινῶν παραδοσιακῶν οίκων. Έφαρμογή εἰς τή Μεσαριά - Κονίσης, 1975». «Χωριαχτηριστικά και προβλήματα τῶν Ελληνικῶν παραδοσιακῶν οίκων. Τὸ παράδειγμα τῶν οίκων τῆς έπαρχίας Κονίσης, 1976» κλπ.) δημοσίευσε τή διδαχτορική διατριβή του, που αναφέρεται πάλι στὸ χώρο τῆς έπαρχίας μας, και ελδικότερα σὲ είκοσι χωριά τῆς έπαρχίας μας (Άγια Βαρβάρα, Άγια Παρασκευή, Αιμάριαντος, Αισημοχώριο, Βούρμπιανη, Γανναδιό, Γοργοπόταμος, Ελεύθερο, Εξοχή, Καστανέα, Μόδιαστα, Μοναστήριο, Νικάνωρ, Πάδες, Παλαιοσέλιο, Πηγή, Πληκάτιο, Πουρνιά, Πυρισόγιανη, Πύργος). Τὸ διδύλιο, σὰ πανεπιστημιακή διατριβή, άνήκει στή σειρά: «Έπιστημονική Έπετηρίδα τῆς Πολυτεχνικής Σχολής Α.Π.Θ. Τμῆμα Αρχιτεκτόνων». Και περιλαμβάνει ἐκτός ἀπὸ τῶν «Πρόλογο, τήν

Εἰσαγωγή και τίς Πηγές», μὰ ἀρκετὰ ἐμπιεριστατωμένη Ιστορική ἀναδρομὴ ὅλοκληρης τῆς Ηπείρου, ἀπὸ τήν ἀρχαία περίοδο μέχρι τὰ Νεώτερα χρόνια. Έπειτα (στὸ δεύτερο μέρος) μελετάει τὸ οίκοσυστημα και τήν κοινωνική δομή (τὸ οίκολογικό περιβάλλον και τὶς παραγωγικὲς δυνάμεις) γενικὰ τῆς Ελλάδας και τοῦ Νομοῦ Ιωαννίνων, γιὰ νὰ καταλήξει στή μελέτη τῆς έπαρχίας Κόνιτσας και εἰδικώτερα τῆς περιοχῆς τῆς μελέτης του (παραγωγικὲς δυνάμεις, — γεωργία, κτηνοτροφία, δάση, τεχνικὴ διαίρεση ἔργασίας, τεχνικὴ δργάνωση ἔργασίας — παραγωγικὲς σχέσεις, Μορφωτικὸ ἐπίπεδο, Δημιογραφικὰ στοιχεῖα κλπ.).

Στὸ τρίτο μέρος, προχωρεῖ στή μελέτη τῆς χωρικῆς δργάνωσης και ἔνταξης τῶν οίκων τῆς μελέτης, στὸ οίκολογικό τους περιβάλλον, στήν κοινωνικὴ δργάνωση τῶν κατοίκων τῶν οίκων, γιὰ νὰ καταλήξει μὲ συμπεράσματα πάνω στὸ σημερινὸ δυναμικὸ στοιχεῖο (καταστάσεις, τάσεις, παράγοντες ἐπιρροῆς, διαδικασίες ἀλλαγῆς κλπ.) τῆς σύγχρονης (1974) κοινωνίας τῆς περιοχῆς.

Ακολουθοῦν ἔπειτα διδιλιογραφικὲς σημειώσεις, και ἔκπειται μένη διδιλιογραφία, ἐλληνικὴ και ξένη. Τελικὰ μετὰ ἀπὸ μὰ περίληψη τοῦ κειμένου στὰ ἐγγλέζικα, ἀκολουθεῖ παράρτημα μὲ ἀνάλυση τῶν ἔργων πατολογίων, που στάλθηκαν στήν περιοχή, πριτοῦ συνταχθεῖ τὸ διδύλιο. Καὶ τελικὰ Πίνακες, Χάρτες, Κατόψεις τῶν κέντρων τῶν 20 οίκων τῆς μελέτης, Χωρικοπολογικὰ διαγράμματα, Φωτογραφίες κλπ.

Ἐκτός ἀπὸ τὰ εἰδικὰ κοινάτια τῆς διατριβῆς (θεωρητικὸ μέρος) τὸ ὑπόλοιπο ἔργο γιὰ τή διδιλιογραφία τῆς περιοχῆς εἶναι σημαντικότατο. Κι εἶναι ἀσφαλῶς ἡ πρώτη φορά, που γίνεται τέτοια ἔπιστημονικὴ ἀνατομία σ' αὐτοὺς τοὺς προβληματικοὺς χώρους. Τὸ ἔργο διαπινέεται ἀπὸ βαθειὰ ἀγάπη και ἀνησυχία γιὰ τήν παραμελημένη αὐτή περιοχή. Πρᾶγμα που κι ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας τ' διμολογεῖ στὸ εἰσαγωγικὸ σημείωμά του.

Γ. Λ.

**ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΑΣ
πηγαίνει ΣΤΟ ΛΥΚΕΙΟ;
"Εχετε πρόβλημα!!!
Έλατε νὰ θρούμε μαζί
τήν ακλύτερη λύση.
Έκπαιδευτικὸς "Ομιλος
Έμμ. Μπενάκη 58
Τηλ. 3626.228 — 6448.010
Διεύθυνση:
ΠΑΝΑΓ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Νέα άπό τήν πατρίδα

Κόνιτσα, Νοέμβριος 1980

Νέα σειρά εύεργετῶν

‘Η γενεὰ τῶν Ἡπειρωτῶν Εὔεργετῶν μεγάλων ἢ μικρῶν δὲν ἔξελιπε οὕτε χάθηκε, συνεχίζει νὰ ὑφίσταται καὶ στὴ σημερινὴ πεζὴ ἐποχὴ μας. Ἀπόδειξη τὰ μεγάλα κληροδοτήματα ποὺ ἄφησαν τέσσερις ἀείμνηστοι συμπατριώτες μας ποὺ πέθαιναν τὸν τελευταῖο χρόνο.

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΠΟΥ ΠΗΡΑΜΕ

ΠΕΤΡΟΥ ΦΡΟΝΤΖΟΥ: ‘Η παιδεία στὴν Πυρσόγιανη ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ’Αθήνα 1980, σελ. 80.

Πρεσβυτέρου ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΑΤΣΗ: ‘Ο “Άγιος Νεομάρτυς” ’Ιωάννης ὁ ἐκ Κονίτσης, ’Αθήνα 1979, σελ. 48.

Τοῦ ίδιου: ‘Η ’Ιερὰ μονὴ Στομίου Κονίτσης, ’Ιωάννινα 1980, σελ. 48.

ΤΑΚΗ ΑΔΑΜΟΥ: ‘Η λογοτεχνικὴ κληρονομιά μας, Βιβλίο Α’ πεζογράφοι, ’Αθήνα 1979, σελ. 164.

ΚΩΣΤΑ ΝΤΟΥΛΑ: Μανουσάκια ἀπὸ τὴν ”Ηπειρο (ἡθογραφικὲς πινελιές), ’Αθήνα 1979, σελ. 108.

Τοῦ ίδιου: Σπινθηρογραφήματα, ’Αθήνα 1980.

Περιοδικό: «’Ηπειρωτικὴ ‘Εστία» Αὔγουστος - Σεπτέμβριος 1980.

Περιοδικό: «’Ελεύθερο Πνεῦμα» τεῦχος 36 Δ)ντῆς Λάμπρος Μάλαμας.

Περιοδικό: «’Αισημοχώρι» τεῦχος, 15 ἐκδότης ’Ιερεὺς Διονύσιος Τάτσης.

Περιοδικό: «Παιδεία» ἐπιμέλεια ’Αθαν. Φούντα, Κόνιτσα ’Οκτώβριος 1980.

Ἐφημερίδα: «’Η Φωνὴ τῆς ’Οξυᾶς» ’Αθήνα, ’Ιούλιος - Αὔγουστος - Σεπτέμβριος 1980.

Ἐφημερίδα: «Πανηπειρωτικὴ» ’Αθήνα, Νοέμβριος 1980.

Ἐφημερίδα: «Τὸ Ζαγόρι μας» ’Ιωάννινα, Νοέμβριος 1980.

‘Ο ἀείμνηστος Κλέαρχος Παπαδιαμάντης μὲ τὴν ἀπὸ 8.10.1979 διαθήκη του συνιστά Ἰδρυμα, ποὺ θὰ φέρνει τὸ ὄνομά του, στὴν Κόνιτσα καὶ θὰ διοικεῖται ἀπὸ 5μελῆ ’Επιτροπὴ ἀπὸ τοὺς δικηγόρο καὶ συγγραφέα ι.κ. ’Ιωάννη Λυμπερόπουλο, τὸν κ. Κωνσταντίνο Ζέρβα, ἀπὸ τὸν ἐκάστοτε δήμαρχο καὶ τοὺς αἵρετοὺς ἐκπροσώπους τῶν Συλλόγων Γονέων καὶ Κηδεμόνων τῶν Α’ καὶ Β’ Δημοτικῶν Σχολείων Κονίτσης. Προβλέπει δὲ καὶ διὰ τὴν διαδοχὴ τῶν δύο πρώτων. Εἰς αὐτὸ καταλείπει ὅλη του τὴν περιουσία κινητὴ καὶ ἀκίνητη: μετρητὰ ὄμολονα κτλ. τὰ εἰσοδήματα τῆς ὁποίας θὰ διατίθενται γιὰ διάφορους κοινωφελεῖς σκοποὺς στὴν ἴδιαίτερη πατρίδα του Κόνιτσα, π.χ.: Γιὰ διάνοιξη δρόμων, συντήρηση παραδοσιακῶν ικτιρίων, ἀνάπτυξη τουρισμοῦ, χρηματικὴ ἐνίσχυση καλῶν καὶ ἀριστούχων μαθητῶν, ἐνίσχυση μουσείων, περιοδικῶν κ.λ. ἐντύπων ιστοριολαογραφικοῦ περιεχομένου κτλ. Καθορίζει δὲ νὰ γίνῃ ἔναρξη τοῦ κληροδοτήματός του ὁ ἀείμνηστος εύεργέτης μὲ τὴν ικατασκευὴ (ἐγκατάσταση) μεγάλου δημοτικοῦ ωρολογίου στὸ νέο δημαρχεῖο μὲ καμπάνα ποὺ θὰ σημαίνῃ τις ὡρες καὶ οἱ τὴ χορήγηση 250.000 δραχμῶν γιατὴν αποπεράτωση τοῦ τουριστικοῦ περιπτέρου στὰ Πλατάνια. ’Αφήνει τὴν ἐπικαρπία μερικῶν ικτημάτων καὶ σὲ δρισμένους συννενεῖς του ἀλλὰ καὶ αὐτὰ μετὰ τὸν θάνατό τους θὰ περιέλθουν στὸ προαναφερθὲν «”Ιδρυμα Κλεάρχου Παπαδιαμάντη».

● Καὶ ὁ ἀείμνηστος Νικόλαος Τσουμάνης ἀπὸ τὶς Πάδες ἀφησε γενναῖο κληροδότημα γιὰ τὸ Νοσοκομεῖο Κονίτσης. “Ἐνα διόρωφο σπίτι στὴν ὁδὸ Χρυσοστόμου Σμύρνης 130 στὴ Θεσαλονίκη καὶ ἀλλα εἰσοδήματα, γιὰ νὰ ἀνεγερθεῖ νέα πτέρυγα ἀπὸ πέντε ιονόκλινα καὶ δέκα δίκλινα δωμάτια μὲ δλον τὸν ἔξοπλισμό τους καὶ γιὰ συντήρηση τοῦ Νοσοκομείου. Διαχειριστὲς τοῦ κληροδοτήματος θὰ είναι: ἡ σύζυγός του (·····) κυρία ’Ελευθερία Τσουμάνη, ὁ κ. Διευθυντὴ τοῦ ’Ελλην. ’Ερυθροῦ Σταυροῦ ’Αθηνῶν, ὁ Μητροπολίτης Δρ)λεως-Πωγων. καὶ Κονίτσης, οἱ ικ.κ. Στρατ. Διοικητής, Δήμαρχος καὶ Ειρηνοδίκης Κονίτσης καὶ ὁ κ. Ζήσης ’Ηλ. Παπαζήσης ικαταγόμενος ἀπὸ τὸ Παλαιοσέλι. Μετὰ τὸν θάνατο τῆς συζύνου του καὶ ἀλλων συγγενῶν του τὸ ὀντωτέρω κληροδότημα θὰ ἀποκτήσῃ καὶ ἀλλούς πόρους, σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμία τοῦ διαθέτου.

● Καὶ ἡ ἀείμνηστη Μαργαρίτα (χήρα) τοῦ

ἄλλοτε Στρατηγού και Πρωθυπουργού Κων) νου Δόσα μὲ τὴν ἴδιογραφη διαθήκη της συνέστησε κληροδότημα μὲ τὴν ἐπωνυμία: «"Ιδρυμα Στρατηγού Κων) νου και Μαργαρίτας Δόσα». Ἀφήνει ἔνα μεγάλο διαμέρισμα στὴν δόδο Βασιλέως Γεωργίου Β' ἀριθ. 26 στὴν Ἀθήνα ἀπὸ πὰ ἔσοδα τοῦ δποίου θὰ δρασθεύωνται κάθε χρόνο ἐννέα μαθητές-μαθήτριες, οἱ καλύτεροι, τῶν τριῶν τελευταίων τάξεων τοῦ Γυμνασίου Κονίτσης. Διαχειριστὲς θὰ εἰναι οἱ ἑκάστοτε Μητροπολίτες, Δήμαρχος και Γυμνασιάρχης Κονίτσης. Ἀπομένει μόνον νὰ ἀποσαφηνισθεῖ ἄρμοδιώς ὃν τὸ ικληροδότημα θὰ περιέλθει στὸ Γυμνάσιο ἢ στὸ Λύκειο, διότι δταν συνετάχθη ἡ διαθήκη (2.2.1977) λειτουργοῦσε ἐνιαῖο ἔξατάξιο Γυμνάσιο.

● Καὶ ἔνας ἀκόμη ἀπὸ τὶς Πάδες Μεγ. Εὔεργέτης ὁ αείμνηστος Νικόλαος Ἰω. Γικράσος ἀφησε κληροδότημα γιὰ κοινωφελεῖς σκοπούς στὸ Δῆμο Κονίτσης: Τρία καταστήματα στὴ Θεσσαλονίκη (τὰ δύο στὴν δόδο Παπαμάνικου 3 ικαὶ 44 και τὸ ἔνα στὴν Αύγερινοῦ 22) ικαὶ 1.782.600 δραχμὲς σὲ μετρητά.

Ο ἕδιος εὔεργέτης ἀφήνει (μετὰ τὸν θάνατο τῆς συζύγου του Γεωργίας) και ἔνα διαμέρισμα γιὰ νὰ συντηροῦνται ἀπὸ τὰ εἰσοδήματά του δικεντρικὸς ναὸς ικαὶ τὰ παρεκκλήσια τοῦ χωριοῦ του Πάδες.

Στὸ χωριό του Πάδες ἀφησε ἐπίσης ὁ Μ. Εὔεργέτης Νικ. Τσουμάνης ἔνα διαμέρισμα 4οι και 200.000 δραχμ. ἐφ' ἀπαξ διὰ ἀποπεράτωση ἐνὸς κοινοτικοῦ δρόμου.

Στὴν ἄλυσσιδα τῶν Κονιτσιωτῶν Εὔεργετῶν προστέθηκε και νέος κρίκος. Ο ἀείμνηστος Χρῆστος Β. Πραβατζῆς ἀφησε ἔνα διαμέρισμα στὴν δόδο Φωκίωνος Νέγρη τῶν Αθηνῶν, ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τοῦ δποίου θὰ ἐνισχύεται διθλητισμὸς στὴν Κόνιτσα.

Μνημόσυνα

Τὴν Κυριακὴ 16.11.1980 διδήμος Κονίτσης ἐτέλεσε τεσσαρακονθήμερο μνημόσυνο ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀείμνηστου Μ. Εὔεργέτου Κλεάρχου Κ. Παπαδιαμάντη στὸ Μητροπολιτικό Ναὸς ποῦ Ἀγ. Νικολάου. Ἐχοροστάτησε διεθασιώτας Μητροπολίτης μας κ. Σεβαστιανὸς και ὡς ἰλησε καταλλήλως δήμαρχος κ. Σπ. Γκότζος. Κατόπιν προσφέρθηκε καφὲς παρηγοριᾶς στὸ δημοτικὸ κέντρο (ἀδελφῶν Μπακόλα) στὴν Κεντρικὴ πλατεῖα.

● Τὴν Κυριακὴ (23.11.1980) ἀφίχθησαν στὴν Κόνιτσα ἑκατὸν πενήντα ικαὶ πλέον μέλη τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Συλλόγου «Σιελασφόρος Κορυτσᾶς» ποὺ ἐδρεύει στὴν Ἀθήνα, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πρόεδρο και τὸ Διοικ. Συμβούλιο του και ἐπὶ τῇ εὐκαι-

ρίᾳ συμπληρώσεως 40 ἔτῶν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἑληνο-ἰταλικοῦ Πολέμου και τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Κορυτσᾶς ἀπὸ τὸν νικηφόρο Ἑλληνικὸ Στρατό, ἐτέλεσαν (μετὰ τὴ Θεία Λειτουργία) εἰς τὸν ιερὸ Ναὸ τοῦ Ἀγίου Κοσμᾶ Ἀρχιερατικὸ Μηνημόσυνο, ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἡρωϊκῶν πεσόντων ἀπελευθερωτῶν τῆς.

Συγκινητικὴ ὑπῆρξε ἡ ὁμιλία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Σεβαστιανοῦ ποὺ περιεστράφη γύρω ἀπὸ τὴν τεράστια ἀδικία ποὺ διέπραξαν οἱ «Μεγάλοι μας Σύμμαχοι» παραδίνοντας γιὰ τρίτη φορὰ στὴ σκλαβιὰ τὴν τρεῖς φορὲς ἀπελευθερωμένη μὲ ἄφθονο Ἑλληνικὸ αἷμα Βόρειο Ήπειρο. Ἀνάλογη σὲ περιεχόμενο ὑπῆρξε και ἡ ὁμιλία τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Συλλόγου κ. Βλάση Θεοδωρόπουλου.

Καταδίκη ἀρχαιοκαπήλων

Στὶς 19-20 Νοεμβρίου 2980 δικάστηκαν ἀπὸ τὸ Ἑφετεῖο Ἰωαννίνων οἱ ἀρχαιοκάπηλοι ποὺ εἶχαν λεηλατήσει τὴν Ιερὰ Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου τὸν περασμένο Απρίλιο και τοὺς ἐπεβλήθησαν οἱ ἀκόλουθες ποινές. Τσόκας, Ροΐνας και Σακκᾶς κάθειρξη 9 ἔτῶν και Κατμερός σὲ 8 ἔτῶν. «Ολοι στεροῦνται γιὰ πέντε χρόνια τὰ πολιτικά τους δικαιώματα.

Κανένας ἀπ' ὅλους δὲν διμολόγησε τὴν ἐνοχὴ του — ὃν ικαὶ τὰ θραύσματα ἀπὸ εἰκόνες και σταυρὸ δρέθηκαν στὸ αὐτοκίνητό τους — και ἀσκησαν ἔφεση γιὰ νὰ ξαναδικαστοῦν ἀπὸ τὸ 7μελὲς Ἑφετεῖο Λαρίσης. Εἶναι λυπηρὸ τὸ δτι εύρεθησαν μάρτυρες ὑπερασπίσεως καθὼς και συνήγοροι γιὰ τέτοια ύποκείμενα. Ασφαλῶς θὰ ἔχουν πολὺ ίσχυροὺς πάτρωνες... «Ας εύχηθούμε οἱ νέοι των δικαστὲς νὰ εἰναι ἐπίσης ἀτεγκτοι και ἀμερόληπτοι. Τὸ μέγιστο μέρος τῶν Εθνικῶν μας θησαυρῶν ικαὶ ιερῶν κειμηλίων, κλεψμένο και ἀρπαγμένο, στολίζει τὰ μουσεῖα και τὶς ἴδιωτικὲς Συλλογὲς τῆς Εύρωπης και τῆς Αιμερικῆς. «Ας τιμωρήσωμε σκληρὰ τοὺς ἀπάτριδες και μητραλίες ἀρναϊοκαπήλους, ὃν θέλομε νὰ περισώσωμε και τὰ ἐναπομείναντα.

Ἐκπαιδευτικά

«Ἐπανῆλθε και ἀνέλαβε δριστικῶς τὰ καθήκοντά του δικαστής Κονίτσης κ. Παναγιώτης Μπραούζης, καθὼς και ἡ κυρία του ώς καθηγήτρια Αγγλικῶν.

Γυμνασιάρχης στὸ Γυμνάσιο Βούρμπιανης τοποθετήθηκε η κ. Εύνενία Σαββοπούλου.

Κατόπιν ἐμεργειῶν τοῦ Ἑπιθεωρητοῦ Δημοτικῆς Εκπαιδεύσεως κ. Αθανασίου Φούντα ἀπεστάλησαν ἀπὸ τὸ θεατρικὸ Σωματεῖο Θ.Ε.Σ.Π.Ε. ικαὶ διενεμήθησαν σὲ 20 ἀπορους μαθητὲς και μαθήτριες τῆς Επαρχίας μας 10.000 δραχμές. Ἐπιπλέον

δὲ καὶ οἱ προαιρετικὲς εἰσφορὲς ἀπὸ τὸ περιοδικό: ΠΑΙΔΕΙΑ (Λόγος - Γράξη) ποὺ ἔκδίδει ἡ Ἐκπαιδευτικὴ Περιφέρεια Δ.Ε. Κονίτσης διαθέτονται γιὰ τὴν ἐνίσχυση ἀπόρων μαθητῶν.

Διάφορα

Διαμαρτυρία πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν ἀπέστειλαν κάτοικοι τοῦ νέου συνοικισμοῦ Γραβίτσια Κ. Κόνιτσας, διότι κινδυνεύουν καὶ πάλι νὰ ύποστοῦν ζημίες ἀπὸ τὶς πληημάρες, ὅπως ὑπέστησαν τὸν περασμένο μήνα, ὃν δὲ γίνουν τὰ ἀπαραίτητα ἔργα γιὰ νὰ τιθασευτῇ τὸ ρεῦμα ποὺ περνάει μέσα ἀπὸ τὴν συνοικία των.

● Ο "Ἐρανος τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ στὴν Κόνιτσα (μέσα) ἀπέδωσε τὸ ποσὸν τῶν 57.800 δραχμῶν.

● Τιμητικὰ ἔμβλήματα καὶ διπλώματα ἔλαβαν ἀπὸ τὸ Γ.Ε.Σ. γιὰ τὶς ὑπηρεσίες ποὺ προσέφεραν οἱ κάτοικοί των ικατὰ τὸν Ἑλληνο-ἰταλικὸν πόλεμον τοῦ 1940, ὁ Δῆμος Κονίτσης καὶ οἱ ἀκόλουθες Κοινότητες τῆς Ἐπαρχίας μας: Ἀγία Παρασκευῆς, Ἀσημοχωρίου, Βούρμπιανης, Γοργοποτάμου, Ἐλευθέρου, Πληκατίου καὶ Πυρσόγιανης. Ή ἀπονοιὴ ἔγινε ἀπὸ τὸν διοικητὴν τῆς 8ης Μεραρχίας στρατηγὸν κ. Ἰωάν. Χαμάρτο στὴν αἴθουσα τελετῶν τῆς Λ.Φ.Α. Ἰωαννίνων στὶς 16.11.1980 ικαὶ τὰ ἔλαθαν, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δημοτ. Συμβουλίου κ. Ἰ. Γουσγούνης καὶ οἱ Πρόεδροι τῶν Κοινοτήτων.

● Στὰ πλαίσια τῶν προγραμματισμένων συννῶν ἐπαφῶν τῆς Νομαρχίας μὲ τοὺς κατοίκους τῆς ὑπαίθρου, κλιμάκιο ἀπὸ προϊσταμένους διαφόρων Ὑπηρεσιῶν μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Σύμβουλο τῆς Νομαρχίας κ. Νικ. Τέντα, ἐπεσκέφθη τὸν Κόνιτσα καὶ σὲ σύσκεψη μὲ τὶς τοπικὲς ἀρχὲς καὶ τοὺς Προέδρους τῶν ὕρω Κοινοτήτων, ἐξέτασαν διάφορα γητήματα καὶ αἰτήματα τῆς Κόνιτσας καὶ τῆς περιοχῆς τῆς.

● Πυοκαϊά ἀπετέφρωσε στὶς 24.11.1980 θαμνώδη ἔκταση 50 περίπου στρεμμάτων στὴν τοποθεσία Ἰτιά τοῦ χωρίου Ἀγία Παρασκευῆ.

● Τυγεοὶ ἀπὸ τὴν Πυρσόγιανη, ποὺ ἐπιθυμοῦν ἀνωνυμία, ἐπέτυχαν 13άρι κλπ. στὸ ΠΡΟ-ΠΟ καὶ εἰσέπραξαν 538.000 δραχμές.

● Ο δρόμος ἀπὸ τὸ δημαρχεῖο πρὸς «Δέντρο» ικαὶ μέχρι τὴν στροφὴ στὸ σπίτι τοῦ Δημ. Βαγενᾶ δνομάζεται δδὸς Κλεάρχου Παπαδιαμάντη, εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ ἀειμνήστου αὐτοῦ Μ. Εὔεργέτου τῆς Κόνιτσας.

● Στὶς 17.11.1980 στὸ χωριό Ἀγία Παρασκευῆ, τραυματίστηκε σοβαρὰ στὸ δεξιὸν μάτι ἀπὸ θραύσμα πέτρας ποὺ πελεκοῦσε ὁ οἰκοδόμος Χρῆστος Κ. Ζήκας.

● 'Ως μέλη τῆς νέας Ἐπιτροπῆς Διοικήσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Σταδίου Κονίτσης ἀνέλαβαν (διορίσθηκαν) διὰ τὴν προσεχῆ διετία, οἱ κ.κ. Δημ. Βανδέρας Πρόεδρος, Γιαν. Ρέντζος Ἀντιπρόεδρος, Ἐλευθ. Παπαθεμιστοκλέους Γραμματεύς, Βασ. Κουκέσης Ιαμίας, Ἀριστ. Ράπτης Ἐφορος καὶ Διον. Γκάσιος καὶ Σωτ. Βαγενᾶς μέλη.

● Τὴν 21.11.1980, ἡμέρα ἐθελοντικῆς αἰγαίοδοσίας στὴν Κόνιτσα, προσῆλθαν καὶ προσέφεραν αἷμα ἀρκετοὶ συμπολίτες μας. Συνεικεντρώθη τὸ ποσὸν 25 φιαλίδων τῶν 300 γραμμαρίων. Χρειάζεται φυσικὰ καὶ σχετικὴ διαφώτιση καὶ ἐνημέρωση τοῦ κολυνοῦ γιὰ νὰ προσφέρῃ περισσότερο.

● Νέος ἀναμεταδοτὴς τῆς Υ.Ε.Ν.Ε.Δ. τοποθετήθηκε στὸ Λυκόμορο, κι' ἔτσι θὰ μποροῦν νὰ παρακολουθοῦν τὰ προγράμματά της τὰ γύρω παραμεθόρια χωριά ποὺ δὲν ἔθλεπαν τηλεόραση.

● Ἀποπερατώθηκε ἡ ὑδραυλικὴ ἐγκατάσταση ικαὶ μπῆκε ικαὶ τὸ νερό, τόσο ἀπαραίτητο καὶ χρήσιμο στὴν Ἱερὴ Μονὴ Σταυρίου.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Ο ικ. Παντελῆς Η. Κουκέσης, ἔμπορος ἀπὸ τὴν Κόνιτσα καὶ ἡ δίς Βασιλικὴ Χ. Μπίκα ἀπὸ τὸ Καλπάκι ̄δωσαν ἀμοιβαῖα ὑπόσχεση γάμου.

Στὶς 19.10.1.980 ἔγιναν στὴν Κόνιτσα οἱ γάμοι τοῦ ικ. Ἀποστόλου Α. Χατζηρούμπη μὲ τὴν δίδα Ἐλένη Ν. Σακικούλη καὶ στὶς 26.10.1980 ποῦ ικ. Χαραλάμπου Γ. Κρυστάλλη μὲ τὴν δίδα Βασιλικὴ Ι. Ζουμπέκη ἀπὸ τὰ Ἄρματα.

Στὶς 8.11.1980 ἀπεβίωσε στὰ Γιάννενα καὶ κηδεύτηκε τὴν ἐπομένη στὸ Ἀσημοχώρι ἡ Ἀλεξάνδρα γήρα Ν. Στεργίου ἡλικίας 87 ἔτῶν.

Ἀπεβίωσε ἐπίσης στὰ Γιάννενα στὶς 19. 11.1980 ικαὶ κηδεύτηκε στὸ χωριό του τὸν Πύργο (Στράτσιανη) ὁ γνωστὸς μεγαλοεπιχειρηματίας Σπύρος Σουρέλης.

Σπήλιν 'Αθήνα πέθανε ὁ Γιάννης Σχοινᾶς.

Καὶ πάλι παρακαλοῦμε τοὺς ἀγαπητοὺς συνδοιμητὲς καὶ φίλους τοῦ Περιοδικοῦ νὰ μᾶς ἀνακοινώνουν τὰ Κοινωνικὰ καὶ τὰ νέα τους, ιαθώς ικαὶ τοὺς κ.κ. Προέδρους καὶ Γοαμματεῖς Κοινοτήτων, εἴτε προφορικά εἴτε στὸ τηλέφωνό μας στὴν Κόνιτσα ἀριθ. 22.578.

ΑΝΑΣΤ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ